

СХВАЛЕНО:
Педагогічною радою закладу
Протокол № 5
«28» травня 2021 року

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор КЗ «ДМШ»
_____ Ольга ШПИЛЬОВА
«28» травня 2021 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДИТЯЧА МУЗИЧНА ШКОЛА»
СМТ. ШИРЯЄВЕ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2021-2022 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

4-8 інструментальні класи
(фортепіано, скрипка, синтезатор, баян, акордеон, гітара)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою музичного виховання учнів в КЗ «ДМШ» є формування всебічно розвинутої особистості, яка поєднує емоційно-духовні та інтелектуально-ділові якості. У процесі музично-практичної діяльності формується світогляд дитини, розвивається самостійність мислення, емоційна чуйність, воля, моральність, розвивається образне мислення, слухова спостережливість.

Освітня програма КЗ «ДМШ» визначає державний стандарт початкової мистецької освіти, який реалізується відповідно до Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту» і встановлює вимоги до змісту та обсягу освітньої підготовки учнів відповідно до фахового спрямування.

Освітня програма КЗ «ДМШ» - це сукупність програм по вивченню різних музичних інструментів: фортепіано, баян, акордеон, гітара, скрипка, синтезатор, українська та зарубіжна літератури, сольфеджіо, хор.

Освітня програма розрахована на 6 та 8 річний термін навчання на музичному відділенні в інструментальних класах, з урахуванням вікових особливостей учнів.

На основі типових навчальних планів щорічно розробляється робочий навчальний план з урахуванням специфіки роботи та можливостей матеріальної бази закладу. Робочий навчальний план є підставою для розрахунку навчальних годин, за яким визначається кількість ставок необхідних для виконання державного стандарту в межах бюджетних призначень, передбаченого Засновником закладу на відповідний навчальний рік.

Керівник закладу визначає кількість груп для вивчення групових предметів від загальної кількості учнів закладу (відділення), які вивчають групові предмети. Загальна кількість груп з предмета не повинна перевищувати їх кількості, визначеної розрахунком навчальних годин за робочим навчальним планом.

Керівник закладу має право звільняти учня від вивчення предмета за вибором. При цьому плата за навчання не зменшується.

Керівник закладу в межах робочого навчального плану має право: збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи закладу (відділення); здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та професійне спрямування учнів.

У межах розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) керівник закладу має право вводити додаткові педагогічні та концертмейстерські години на:

зведені репетиції учнівських колективів закладу (відділення); предмет(и) за вибором;

підготовку учнів до участі в концертних виступах, конкурсах, фестивалях тощо.

Освітній процес у закладі здійснюється за програмами, затвердженими Державним методичним центром навчальних закладів культури і мистецтв України. Закладу надається право на основі затверджених програм розробляти навчальні програми з урахуванням регіональних особливостей

та специфіки роботи закладу, за умови затвердження їх відповідними місцевими органами управління сфери культури.

Випускники 8-го класу з 8-річним строком навчання та випускники 6-го класу з 6-річним строком навчання у разі виконання навчальних планів і програм, вважаються такими, що закінчили повний курс навчального закладу та опанували програму початкової мистецької освіти відповідного спрямування.

Для педагогічного працівника (викладача і концертмейстера) нормою навантаження на одну тарифну ставку є 18 годин на тиждень (Ст. 22 Закону України «Про позашкільну освіту»).

СТРУКТУРА НАЧАЛЬНОГО РОКУ

Навчальний рік у закладі починається з 1 вересня 2021 року і закінчується 27 травня 2022 року. На протязі навчального року встановлюються канікули.

I семестр з 1 вересня 2021 по 28 грудня 2021 року.

II семестр з 10 січня 2022 по 27 травня 2022 року.

Осінні канікули з 23 жовтня 2021 по 31 жовтня 2021 року.

Зимові канікули з 29 грудня 2021 по 09 січня 2022 року.

Весняні канікули з 26 березня 2022 по 03 квітня 2022 року.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ КЗ «ДИТЯЧА МУЗИЧНА ШКОЛА»

№ з\п	Програма	Затверджено
1	Музичний інструмент «Скрипка» 2007 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
2	Музичний інструмент «Фортепіано» 2006 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
3	Музичний інструмент «Синтезатор» 2003 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
4	Музичний інструмент «Акордеон» 2001 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
5	Музичний інструмент «Баян» 1996 р.	Міністерство культури і мистецтв України. Республіканський методичний кабінет навчальних закладів мистецтв та культури. Методичний кабінет навчальних закладів головного управління культури київської міської державної адміністрації
6	Музичний інструмент «Гітара» 2005 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
7	Українська та зарубіжна літератури. 2008 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
8	Сольфеджіо. 2012 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.
9	Колективне музичення «Хор» 2005 р.	Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України.

ОЧІКУВАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

№ п\п	Інструментальні класи	Компоненти
1.	Музичний інструмент «Фортепіано » (строк навчання 8 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>збільшення темпу виконання технічних завдань; ознайомлення з хроматичною тамою; вивчення коротких, ламаних та довгих арпеджіо в середньому темпі, групето; формування уявлень про агогіку. <i>Rubato</i>; виховання виконавської волі; формування почуття довжини фрази, розуміння смислових наголосів; розвиток навичок педалізації; розвиток навичок роботи з поліфонічним твором; практичні навички роботи з фактурою.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>жанрова характеристика музичного твору; поняття про період як складову музичного формування. Мотив, речення, період. Каданс; подальше засвоєння музичної термінології; складні розміри 6\8; 5\4; 9\8; 12\8; особливі види поділу тривалостей: тріолі, квінтолі; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; тоніка, субдомінанта, домінанта (T, S, D) та їх обернення; імітаційне двоголосся. Інвенція, канон.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Хроматична гама, 2-4 мажорні та мінорні гамаи, арпеджіо короткі та довгі. Тризвуки з оберненнями. 2-4 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1-2 твори великої форми. 2-4 різнохарактерні п'єси (у тому числі ансамблі). Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>коригування посадки учня за інструментом у зв'язку зі зміною його фізіологічних можливостей; уявлення про особливості звучання різних типів фактури: гомофонно-гармонічний та поліфонічний склад, акордовий та фігураційний типи фактури; розуміння доцільності ігрових рухів та використання їх під час виконання гам, акордів та коротких, ламаних, довгих арпеджіо; формування та розвиток навичок виконання кантиленного твору; залежність якості звуку від ваги руки, сили та швидкості руху;</p>

		<p>розвиток навичок роботи над триголоссям у поліфонії; вивчення елементів поліритмії; остинатний ритм; розвиток широкого і вузького кола уваги та її розподілення при читанні з листа; вивчення позначень педалізації у нотному тексті; розширення діапазону сили звука: <i>pp, ff, sp, sf, sfz</i>.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>ознайомлення з жанрами старовинної сюїти. Сонатне алегро; ознайомлення зі складною тричастинною формою; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; остинатний ритм; домінантсептакорд (D7) та його обернення. Зменшений септакорд VII- го ступеня (зм.VIII7); використання музично-теоретичних знань під час розучування та вивчення напам'ять нотного тексту; ознайомлення з цифровим записом гармонії.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Хроматична гама, 2-4 мажорні та мінорні гами, арпеджіо короткі, ламані та довгі. Тонічні тризвуки з оберненнями. 2-4 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1-2 твори великої форми. 1- 4 різнохарактерні п'єси (у тому числі ансамблі). Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>подальше ознайомлення з тональностями у гамах, різними видами арпеджіо, чотиризвучними акордами, D7; свідоме використання артикуляційних прийомів у процесі інтонування; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; вміння самостійно підбирати необхідну педалізацію; практичні навички читання цифрового запису гармонії; розвиток практичних навичок роботи з поліфонічним твором; розвиток практичних навичок роботи з різними типами фактури; читання складних ритмічних фігур.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>поняття про циклічну музичну форму: соната, концерт; уявлення про вплив епохи на музичний стиль; подальше вивчення поліфонічних жанрів: триголосні інвенції, fuga; читання простих гармонічних послідовностей за цифровим записом; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Хроматична тама, 4 мажорних та мінорних гами, арпеджіо короткі, ламані та довгі. Чотиризвучні акорди з оберненнями. 2-3 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1-2 твори великої форми. 2-4 різнохарактерні п'єси (у тому числі ансамблі).</p>
--	--	--

		<p>Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">СЬОМИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на фортепіано:</p> <p>закріплення та поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять та практичних навичок; вивчення різних видів техніки. Ознайомлення з октавною технікою. <i>Glissando. Tremolo</i>; вміння пристосовуватися під час виступу до різних акустичних умов; ознайомлення з прелюдями та фугами (Бах Й. С. Добре темперований клавір); формування свідомого ставлення до педалізації; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учнів; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>почуття розгортання музичного твору в часі; поняття про період; модуляція; елементарні навички аналізу музичної форми; уявлення про вплив епохи на музичний стиль.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні та мінорні тони в тональностях до п'яти знаків, короткі та довгі арпеджіо. 1-2 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1 твір великої форми. 1-2 різнохарактерні п'єси. Декілька п'єс для ознайомлення за вибором учня. Читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування за вибором учня.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Учні продовжують удосконалювати здобуті навички гри на фортепіано, готують програму до випускного іспиту</p> <p>Орієнтовний річний план для випускників, які бажають продовжити навчання у вищих мистецьких навчальних закладах, має відповідати вимогам з фахових іспитів для вступників до вищих мистецьких навчальних закладів I-II рівнів акредитації, затвердженим Міністерством культури і туризму України від 12 квітня 2005 року.</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів;</p>
--	--	--

		<p>розуміння динаміки як засобу виразності; свідоме ставлення до педалізації; робота над різними видами техніки, поняття про віртуозність; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учнів; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>уявлення про вплив епохи на музичний стиль; подальше вивчення поліфонічних жанрів: триголосої інвенції, фуга; читання гармонічних послідовностей за цифровим записом; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; формування практичних навичок аналізу музичної форми; порівняння можливостей рояля та оркестру; поняття про партитуру та клавір.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні та мінорні гами в тональностях до п'яти знаків, короткі та довгі арпеджіо, D7 та зм. VII7. 1-2 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1 твір великої форми. 1-2 різнохарактерні п'єси. Декілька п'єс для ознайомлення за вибором учня. Читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування за вибором учня</p>
	<p>МУЗИЧНИЙ інструмент «Фортепіано» (строк навчання 6 років)</p>	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>коригування посадки учня за інструментом у зв'язку зі зміною його фізіологічних можливостей; уявлення про особливості звучання різних типів фактури: гомофонно-гармонічний та поліфонічний склад, акордовий та фігураційний типи фактури; розуміння доцільності ігрових рухів та використання їх під час виконання гам, акордів та коротких, ламаних, довгих арпеджіо в одній тональності. Чотиризвучні акорди. Збільшення кола тональностей у вивченні гам; формування та розвиток навичок виконання кантиленного твору; залежність якості звука від ваги руки, сили та швидкості руху; розвиток навичок роботи над триголоссям у поліфонії; вивчення елементів поліритмії; остинатний ритм; розвиток широкого та вузького кола уваги та її розподілення при читанні з листа; вивчення позначень педалізації у нотному тексті.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>ознайомлення з жанрами старовинної сюїти. Сонатне алегро; ознайомлення зі складною тричастинною формою; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола;</p>

		<p>остинатний ритм; домінантсептакорд (D7) та його обернення. Зменшений септакорд VII-го ступеня (зм. VII7); використання музично-теоретичних знань під час розучування та вивчення напам'ять нотного тексту; ознайомлення з цифровим записом гармонії.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Хроматична гама, 2-4 мажорні та мінорні гами, арпеджіо короткі, ламані та довгі. Тонічні тривуки з оберненнями. 2-4 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1-2 твори великої форми. 1-4 різнохарактерні п'єси (у тому числі ансамблі). Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС Удосконалення навичок гри на фортепіано:</p> <p>закріплення та поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять та практичних навичок; вивчення різних видів техніки. Ознайомлення з октавною технікою. Glissando. Tremolo; вміння пристосовуватися під час виступу до різних акустичних умов; ознайомлення з прелюдіями та фугами (Бах І. С. Добре темперований клавір); формування свідомого ставлення до педалізації; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учнів; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>почуття розгортання музичного твору в часі; поняття про період; модуляція; елементарні навички аналізу музичної форми; уявлення про вплив епохи на музичний стиль.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні та мінорні гами в тональностях до п'яти знаків, короткі та довгі арпеджіо. 1-2 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1 твір великої форми. 1-2 різнохарактерні п'єси. Декілька п'єс для ознайомлення за вибором учня. Читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування за вибором учня.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p>
--	--	---

		<p style="text-align: center;">Учні продовжують удосконалювати здобуті навички гри на фортепіано, готують програму до випускного іспиту.</p> <p>Орієнтовний річний план для випускників, які бажають продовжити навчання у вищих мистецьких навчальних закладах, має відповідати Вимогам з фахових іспитів для вступників до вищих мистецьких навчальних закладів I— II рівнів акредитації, затвердженим Міністерством культури і туризму України від 12 квітня 2005 року.</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на фортепіано</p> <p>вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; розуміння динаміки як засобу виразності; свідоме ставлення до педалізації; робота над різними видами техніки, поняття про віртуозність; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учнів; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>уявлення про вплив епохи на музичний стиль; подальше вивчення поліфонічних жанрів: триголосні інвенції, fuga; читання гармонічних послідовностей за цифровим записом; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; формування практичних навичок аналізу музичної форми; порівняння можливостей рояля та оркестру; поняття про партитуру та клавір.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні та мінорні гами в тональностях до п'яти знаків, короткі та довгі арпеджіо, D7 та зм. VII7. 1-2 етюди та вправи для розвитку техніки. 1-2 поліфонічні твори. 1 твір великої форми. 1-2 різнохарактерні п'єси. Декілька п'єс для ознайомлення за вибором учня. Читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування за вибором учня 1-2 твори великої форми. Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p>
2.	МУЗИЧНИЙ інструмент «Скрипка» (строк навчання 8 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <p>подальша робота над інтонацією (інтонуванням). Розвиток культури звуковидобування та звуковедення; використання різної сили звука; збільшення темпу виконання технічних завдань;</p>

	<p>вивчення штрихів <i>detashe, legato, martele, staccato</i>. Чергування штрихів. Комбіновані штрихи. Підготовчі вправи до вивчення штрихів <i>spiccato</i> і <i>comiïc</i>;</p> <p>вивчення перших п'яти позицій, різних видів їх змін. Ознайомлення з VI та VII позиціями;</p> <p>виконання хроматичних послідовностей двома способами: прийомом <i>glissando</i> та визначеною аплікатурою;</p> <p>вправи та етюди з використанням різних подвійних звуків (подвійних нот) у I позиції;</p> <p>подальше вивчення акордів і техніки їх виконання;</p> <p>подальше вивчення гам у дві октави, арпеджіо тризвуків у них; ознайомлення з гамми у три октави, арпеджіо тризвуків у них; удосконалення навичок прийому <i>vibrato</i>';</p> <p>формування навичок виконання мелізмів. Форшлагги;</p> <p>формування уявлень про агогіку. <i>Rubato</i>';</p> <p>виховання виконавської волі;</p> <p>формування почуття довжини фрази, розуміння смислових наголосів; розвиток навичок читання нот з листа; постійний розвиток музичної пам'яті.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>жанрова характеристика музичного твору;</p> <p>поняття про період як складову музичного формування. Мої речення, період. Каданс;</p> <p>подальше засвоєння музичної термінології;</p> <p>складні розміри 6/8, 5/4, 9/8, 12/8;</p> <p>особливі види поділу тривалостей: тріолі, квінтолі;</p> <p>подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтов кола.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні й мінорні тами у дві октави та арпеджіо тризвуків у них 8-10 вправ і етюдів.</p> <p>6-8 різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі', 1-2 твори великої форми.</p> <p>Декілька п'єс для читання з листа.</p> <p>Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <p>коригування постанови рук у зв'язку зі зміною фізіологічг можливостей учня;</p> <p>вивчення штрихів: <i>detashe, legato</i> до 16-ти нот на один смич <i>martele, staccato, spiccato, comiïc</i>. Чергування штрихів. Комбі вані штрихи; засвоєння пунктирного ритму з використанням різних части мичка; удосконалення культури звуковидобування. Виконання поді них звуків (подвійних нот) у перших трьох позиціях. Слухої контроль за якістю виконання двоголосся при зміні позицій;</p> <p>вивчення гам у три октави та арпеджіо тризвуків з оберненш у них. Аплікатурна дисципліна;</p> <p>вивчення тризвучних та чотиризвучних акордів;</p> <p>ознайомлення з хроматичною тамою та двома способами її виконання: прийомом <i>glissando</i> та визначеною аплікатурою; формування навичок виконання мелізмів. Трель, форшлаг, мордент; розвиток рухливості пальців. Виконання вправ з використанням</p>
--	--

		<p>особливих видів ритмічного поділу, непарних ритмічних групувань - тріолей, квінтолей тощо та їх комбінацій; розширення діапазону сили звука; постійний розвиток музичної пам'яті.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання:</p> <p>ознайомлення із жанрами старовинної сюїти. Сонатне алегро; ознайомлення зі складною тричастинною формою; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; домінантсептакорд (D7 та його обернення); використання музично-теоретичних знань під час розучування та вивчення напам'ять нотного тексту.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні й мінорні тони у три октави, арпеджіо тризвуків у них 6-8 етюдів. 5-6 різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі). 1-2 твори великої форми. Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <p>подальший розвиток музично-образного мислення; вивчення штрихів: <i>detache</i> з використанням різних частин смичка, <i>legato, martele, staccato, spiccato, comiye</i>, штрих Вютті. Комбіновані штрихи; розвиток техніки лівої руки, виконання трелі. Виконання газ вправ та етюдів різними тривалостями, різними ритмічними групами; пами з використанням особливих видів ритмічного поділу, непа] них ритмічних групувань: тріолей, квінтолей, септолей тощо; удосконалення культури звуковидобування та звуковедення пі зміні позицій на одній струні, в момент зміни струни. Виконання різних паралельних (подвійних нот) різними штрихами. Слуховий контроль за якістю звука; якісне виконання тризвучних і чотиризвучних акордів; виконання натуральних флажолетів; вивчення гам у три октави та арпеджіо тризвуків з оберненням арпеджіо септакордів. Виконання мелодичних інтервалів (подвійних нот) - "ламаних" терцій, "ламаних" кварт. вивчення хроматичної гами двома способами виконання: приі мом <i>glissando</i> та визначеною аплікатурою; формування навичок виконання мелізмів: трелі (короткі, довгі) форшлаги. Ознайомлення з різновидами мордентів; свідоме використання артикуляційних прийомів у процесі інтонування; читання ускладнених ритмічних фігур; виховання сценічної витримки і вміння володіти власними емоціями.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання:</p> <p>поняття про циклічну музичну форму: соната, концерт; уявлення про вплив епохи на музичний стиль; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні й мінорні тони у три октави та арпеджіо тризвуків у них. 1-2 гами інтервалами (подвійними нотами) - терціями, секстами, октавами.</p>
--	--	--

		<p>7-8 еподів. 6-8 різнохарактерних п'ес (у тому числі можуть бути ансамблі 1-2 твори великої форми. Декілька п'ес для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">СЬОМИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці: закріплення та поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять і практичних навичок; виконання гам у три октави і арпеджіо тризвуків у них з оберненнями, арпеджіо септакордів у різних штрихових варіантах, різними ритмічними групами з використанням особливих видів ритмічного поділу; різними інтервалами (подвійними нотами); виконання хроматичних гам двома способами; оволодіння специфічними способами звуковидобування: натуральні та штучні флажолети, піцикато лівою рукою, гра під сурдину тощо; удосконалення виконання мелізмів: трелі (короткі, довгі), форшлаги (короткі, довгі), різні види мордентів, ознайомлення з меліз- мом “группето”; ознайомлення із сучасними ритмами; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учня; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання: почуття розгортання музичного твору в часі; поняття про період; модуляція; елементарні навички аналізу музичної форми; уявлення про вплив епохи на музичний стиль.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні й мінорні гами та арпеджіо тризвуків з оберненнями у них, арпеджіо септакордів. 2-3 гами різними інтервалами (подвійними нотами) - терціями, секстами, октавами (для професійно зорієнтованих учнів). 1-2 хроматичні гами. 5-6 еподів. 5-6 різнохарактерних п'ес (у тому числі можуть бути ансамблі). 1-2 твори великої форми. Декілька п'ес для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС</p> <p>Учні продовжують удосконалювати здобуті навички гри на скрипці, готують програму до випускного іспиту. Орієнтовний річний план для випускників, які бажають продовжити навчання у вищих мистецьких навчальних закладах, має відповідати вимогам з фахових іспитів для вступників до вищих мистецьких навчальних закладів I-II рівнів акредитації, затвердженим Міністерством культури і туризму України від 12 квітня 2005 року.</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p>
--	--	---

		<p>вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; розуміння динаміки як засобу виразності; робота над різними видами техніки, поняття про віртуозність; свідоме читання позначень сили звука у нотному тексті; розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; розвиток музичного кругозору учня за допомогою читання з листа; творче музикування згідно з інтересами учнів; професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання:</p> <p>уявлення про вплив епохи на музичний стиль; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; формування практичних навичок аналізу музичної форми.</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовний річний план</p> <p>Мажорні й мінорні тами та арпеджіо тризвуків з оберненнями у них, арпеджіо септакордів. 2-3 тами різними інтервалами (подвійними нотами) - терціями, секстами, октавами (для професійно зорієнтованих учнів). 1 -2 хроматичні тами. 5-6 еподів. 5-6 п'єс різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі). 1 -2 твори великої форми. Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p>
Музичний інструмент «Скрипка» (строк навчання 6 років)		<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <p>коригування постановки рук у зв'язку зі зміною фізіологічних можливостей учня; вивчення штрихів: <i>detashe, legato</i> до 16-ти нот на один смичок, <i>martele, staccato, spiccato, comiye</i>. Чергування штрихів. Комбіновані штрихи; засвоєння пунктирного ритму з використанням різних частинах смичка; удосконалення культури звуковидобування. Виконання подвійних звуків (подвійних нот) у перших трьох позиціях. Слуховий контроль, за якістю виконання двоголосся при зміні позицій; вивчення гам у три октави та арпеджіо тризвуків з оберненнями у них. Аплікатурна дисципліна; вивчення тризвучних та чотиризвучних акордів; ознайомлення з хроматичною тамою та двома способами її виконання: прийомом <i>glissando</i> та визначеною аплікатурою; формування навичок виконання мелізмів. Трель, форшлаг, мордент; розвиток рухливості пальців. Виконання вправ з використанням особливих видів ритмічного поділу, непарних ритмічних групувань - тріолей, квінтолей тощо та їх комбінацій; розширення діапазону сили звука; постійний розвиток музичної пам'яті.</p> <p>Музично-теоретичні знання:</p>

		<p>ознайомлення із жанрами старовинної сюїти. Сонатне алегро; ознайомлення зі складною тричастинною формою; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; домінантсептакорд (D7) та його обернення; використання музично-теоретичних знань під час розучування та вивчення напам'ять нотного тексту.</p> <p>Орієнтовний річний план Мажорні й мінорні тами у три октави, арпеджіо тризвуків у них. 6-8 еподів. 5-6 різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі). 1-2 твори великої форми. Декілька п'єс для читання з листа. Використання різноманітних творчих форм музикування.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <p>коригування постанови рук у зв'язку зі зміною фізіологічних можливостей учня; вивчення штрихів: <i>de tas he, legato</i> до 16-ти нот на один смичок, <i>marte le, staccato, spiccato, comiïe</i>.</p> <p>Чергування штрихів. Комбіновані штрихи; засвоєння пунктирного ритму з використанням різних частин смичка; удосконалення культури звуковидобування. Виконання подвійних звуків (подвійних нот) у перших трьох позиціях. Слуховий контроль за якістю виконання двоголосся при зміні позицій; розширення діапазону сили звука; вивчення гам у три октави та арпеджіо тризвуків з оберненнями у них. Аплікатурна дисципліна; вивчення тризвучних та чотиризвучних акордів; ознайомлення з хроматичною гамою та двома способами її виконання: прийомом <i>glissando</i> та визначеною аплікатурою; розвиток рухливості пальців. Виконання вправ з використанням особливих видів ритмічного поділу, непарних ритмічних групувань - тріoley, квінтолей тощо та їх комбінацій; формування навичок виконання мелізмів. Трелі (короткі, довгі), різні види мордентів, ознайомлення з мелізмом групето; оволодіння специфічними способами звуковидобування: натуральні та штучні флажолети, піцкато правою рукою, гра під сурдину тощо; ознайомлення із сучасними ритмами; постійний розвиток музичної пам'яті.</p> <p>Музично теоретичні знання ознайомлення із жанрами старовинної сюїти. Сонатне алегро; ознайомлення зі складною тричастинною формою; подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; домінантсептакорд (D7) та його обернення; використання музично-теоретичних знань під час розучування та вивчення напам'ять нотного тексту.</p> <p>Орієнтовний річний план Мажорні й мінорні тами у три октави, арпеджіо тризвуків у них. 6-8 еподів. 5-6 різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі). 1-2 твори великої форми. Декілька п'єс для читання з листа.</p>
--	--	--

		<p>Використання різноманітних творчих форм музикування</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p>Учні продовжують удосконалювати здобуті навички гри на скрипці, готують програму до випускного іспиту.</p> <p>Орієнтовний річний план для випускників, які бажають продовжити навчання у вищих мистецьких навчальних закладах, має відповідати вимогам з фахових іспитів для вступників до вищих мистецьких навчальних закладів I-II рівнів акредитації, затвердженим Міністерством культури і туризму України від 12 квітня 2005 року.</p> <p>Удосконалення навичок гри на скрипці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● закріплення та поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять і практичних навичок; ● виконання гам у три октави і арпеджіо тризвуки у них з оберненнями, арпеджіо септакорди у різних штрихових варіантах, різними ритмічними групами з використанням особливих видів ритмічного поділу; різними інтервалами (подвійними нотами); ● виконання хроматичних двома способами; ● робота над різними видами техніки, поняття про віртуозність; ● свідоме читання позначень сили звуку у нотному тексті; ● вміння користуватися комплексом артикуляційних прийомів; ● розуміння динаміки як засобу виразності; ● розуміння залежності звучання інструмента від різних акустичних умов; ● розвиток музичного крукозору учня за допомогою читання з листа; ● творче музикування згідно з інтересами учні; ● професійне орієнтування та підготовка до вступу у вищі мистецькі навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів. <p>Музично-теоретичні знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● почуття розгортання музичного твору в часі; ● поняття про період; ● подальше ознайомлення з тональностями кварто-квінтового кола; ● модуляція; ● практичні навички аналізу музичної форми; ● уявлення про вплив епохи на музичний стиль. <p>Орієнтовний річний план:</p> <p>Мажорні і мінорні гами та арпеджіо тризвуків з оберненнями у них, арпеджіо септакордів.</p> <p>2-3 гами різними інтервалами (подвійними нотами) – терціями, секстами, октавами (для професійно зорієнтованих учнів).</p> <p>1-2 хроматичні гами.</p> <p>5-6 етюдів.</p> <p>5-6 різнохарактерних п'єс (у тому числі можуть бути ансамблі).</p> <p>1-2 твори великої форми.</p> <p>Декілька п'єс для читання з листа.</p> <p style="text-align: center;">Використання різноманітних творчих форм музикування.</p>
3.	Музичний інструмент «Акордеон» (строк навчання 6-8 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p>Типи основних жанрів інструментальної музики. Відмінність їх від первинних музичних жанрів за призначенням в житті суспільства. Виявлення в них первинно-жанрових ознак. Зв'язок цих рис з образною будовою творів. Взаємодія різних жанрових ознак в одному музичному творі. Цілісність образного змісту п'єси на основі взаємодії, наприклад, в старовинній сонатній формі рондо, сонатному алегро.</p> <p style="text-align: center;">Принципи аплікатури в гамах, що починаються від чорних</p>

клавіш. Збільшення швидкості натиснення на клавіші із прискоренням темпу поворотом. Координація дій апарата для змінених якості туше, хапальний рух (цупкість). Навички виконання двоголосної імітаційної поліфонії.

До індивідуального плану учня IV класу включаються 14-16 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2-6 п'єс різних за характером, 2 ансамблі. Читання нот з листа творів з репертуару 2-го класу. Транспонування знайомих мелодій.

Тами мажорні та мінорні до 4-х знаків (двома руками, в дві октави).

Гра тонічних тризвуків акордами з оберненнями, арпеджіо короткі і довгі (двома руками в дві октави у вивчених раніше тональностях).

Для виступів учнів слід планувати: два твори для академічного концерту в I півріччі; два твори для відкритого академічного концерту в II півріччі; поліфонічний твір або твір великої форми, п'єси та етюд для перевідного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу (гами, арпеджіо, акорди, один-два етюди) проводиться в I-ому півріччі.

П'ЯТИЙ КЛАС

Будова і розвиток музичного твору відповідного характеру образності (драматургія). Основні структури гомофонних і поліфонічних творів (питання формоутворення).

Питання тематизму. (Ведуче положення в образному настрої музичного твору, завершеність вислову, образна характеристика). Тематичний розвиток (ладо-тональний, метро-ритмічний, гармонічний, зміна характеру руху і т.п.).

Адекватність емоційних станів образному настрою виконуваного твору.

Елементи самостійного редагування - розтановка апікатури, артикуляційних штрихів, динаміки. Аргументація прийнятих рішень. Більш складні ритмічні малюнки, тріолі, квінтолі.

Контроль за станом готовності апарата до швидкої зміни характеру дій при зміні фактури, динаміки, інших елементів.

Мелізми. Види форшлагів і мордентів, принципи їх виконання.

Пальцева артикуляція як важливий засіб виразності звукотворення. Елементи специфічної техніки - ковзання одним пальцем, перекладання коротких пальців через довгі.

Техніка виконання подвійних нот.

Знайомство з джазовими ритмами. До річного індивідуального плану учня V класу включаються I 4-I 6 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2 ансамблі, 4-6 п'єс різних за характером, одна з яких вивчається самостійно.

Читання нот з листа (творів з репертуару 2-3 класів).

Транспонування творів (з репертуару 2-3 класів) у вивчені раніше тональності.

Підбір на слух знайомих мелодій з акомпанементом.

Гами мажорні та мінорні до 5-ти знаків у ключі: двома руками у дві октави, гами до, соль, фа мажор у терцію та подвійними терціями у дві октави.

Тонічні тризвуки акордами з оберненнями; арпеджіо короткі та довгі двома руками в дві октави (у вивчених раніше тональностях).

Хроматичні тами до, соль, фа мажор двома руками.

Для виступів учнів слід планувати: поліфонічний твір, 1 п'єсу для академічного концерту в I півріччі; два твори для

відкритого академконцерту в II півріччі, твір великої форми та епод для перевідного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу (гами, арпеджіо, акорди, 1-2 етуди) проводиться в I півріччі.

ШОСТИЙ КЛАС

Залежність індивідуальних рис музичного твору (форма, тематизм, тип розвитку і т.п.) від образно-сміслового змісту. Зв'язок музичних вражень з особистим життєвим досвідом учнів. Усвідомлення різноманітності індивідуальних трактовок музичних творів. Виявлення особистого ставлення до виконавства.

Використання зформованих образно-емоційних асоціацій для стимулювання творчого стану в момент виступу на естраді.

Закріплення аплікатурних принципів і рухових навичок в гамах, арпеджіо, тризвуках, хроматичних гамах. Чотиризвучні акорди.

Вибірковий ступінь опору рук і різний ступінь активності пальців при виконанні акордів і поліфонічної фактури. Різні види легато: ковзання, "перетікання", мовна артикуляція («пальцеве нон-легато»), різні види стакато. Гнучкість і витривалість при виконанні безперервних гамоподібних послідовностей зі змінним напрямком руху.

Самостійний вибір виконавських прийомів при вирішенні технічних завдань на основі зформованого комплексу практичних виконавських навичок.

До індивідуального плану учня VI класу включаються 12-14 творів: 4 етуди, 2 поліфонічні твори, 1 твір великої форми, 2 ансамблі, 2-4 п'єси, різні за характером (одна з них вивчається самостійно).

Читання з листа творів, репертуару 3-го класу, підбір на слух знайомих мелодій з акомпанементом, транспонування творів з репертуару 3-го класу,

Всі мажорні та мінорні гами; ля, мі, ре мінор в терцію і подвійними терціями, хроматична гама подвійними малими терціями, тонічні тризвуки акордами з подвоєним основним тоном з оберненнями в усіх тональностях, арпеджіо, короткі і довгі в достатньо швидкому темпі з використанням всього діапазону інструмента.

Гами: ля, мі, ре мінор в протилежному русі.

Для виступів учнів слід планувати: поліфонічний твір і п'єсу для академічного концерту в I-му півріччі; два твори для відкритого академконцерту в II-му півріччі; велика форма, п'єса та епод для перевідного академічного концерту; прослуховування технічного матеріалу (гами, арпеджіо, акорди, 1-2 етуди) проводиться у I-му півріччі.

СЬОМИЙ КЛАС

Поняття про стиль як історично утворені спільність ритмо-інтонаційних, гармонічних, композиційних прийомів. Аналогія з іншими видами мистецтва. Стельові особливості поліфонічної музики ХУІІІ-ХІХ віків, віденського класицизму, західноєвропейського романтизму, сучасної вітчизняної і зарубіжної музики. Риси національної своєрідності у творах професійної музики. Усвідомлення стійкості, стабільності основних рис композиторського стилю в різних виконавських трактовках.

До індивідуального плану учня VII класу включаються 12-14 творів: 4 етуди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 2 ансамблі, 2-4 п'єси різних за характером (одна з них вивчається

		<p>самостійно).</p> <p>Читання нот з листа, транспонування, підбір на слух, акомпанемент - рівень складності на розсуд викладача.</p> <p>Всі мажорні та мінорні гам. Короткі та довгі арпеджіо, акорди з оберненням в тих самих тональностях.</p> <p>Гами до, соль, фа мажор, ля, мі, ре мінор в протилежному русі та подвійними секстами.</p> <p>Для виступу учнів слід планувати: прослуховування випускних програм (два-три твори в I півріччі; всі твори в II-ому півріччі), поліфонія, велика форма, п'єса, обробка народної пісні або танцю, етюд для випускного екзамену.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС</p> <p>Закріплення і поглиблення всіх сформованих на попередніх етапах навчання понять і практичних навичок; професійна орієнтація та підготовка до вступу в спеціальні навчальні заклади найбільш перспективних у професійному відношенні учнів.</p> <p>До індивідуального плану учня VIII класу включаються 12 творів: 4 етюди, 2 поліфонічні твори, 2 твори великої форми, 4 п'єси різних за характером, дві з яких для самостійного вивчення.</p> <p>Читання нот з листа, транспонування, підбір на слух, акомпанемент - рівень складності на розсуд викладача.</p> <p>Всі мажорні і мінорні гами, в тих же тональностях тризвуки з оберненнями, арпеджіо короткі й довгі в достатньо швидкому темпі, використовуючи весь діапазон інструмента (для учнів, що вступають до музичних училищ).</p>
4.	Музичний інструмент «Синтезатор» (Строк навчання 5- 6 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p>Протягом навчального року учень повинен вивчити 20-25 різних за формою та жанрами музичних творів, серед яких:</p> <p>2-3 поліфонічні; 1-2 великої форми; 4-5 етюдів; 10-15 аранжувань, в тому числі джазових; 3-4 п'єси композиторів-класиків.</p> <p>Вивчити мажорні та мінорні гами до 5-ти знаків обома руками. Грати хроматичні гами, тризвуки і арпеджіо короткі, ламані, акорди по I, IV, V ступеням та домінантсептакорди із оберненнями. Грати малі та великі мажорні та мінорні септакорди, зменшені та збільшені (акордами та арпеджіо).</p> <p>Подальше вдосконалювати навички аранжування з використанням різних, заздалегідь підготовлених (власних або запозичених) акустичних вставок, запрограмованих у синтезаторі чи із зовнішніх носіїв. Редагувати голоси або партії, користуватися різними стилями виконання. Імпровізувати з використанням тризвуків та септакордів різних ступенів ладу. Застосувати джазові гармонії, ритми. Використовувати артикуляцію та голосоведення з імітацією характерних прийомів гри на різних музичних інструментах.</p> <p>Робити джазові та естрадні обробки відомих музичних творів, як сучасних, так і класичних.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС</p> <p>Протягом навчального року учень повинен вивчити 18- 20 різних музичних творів, серед яких:</p> <p>1-2 поліфонічні; 1 великої форми; 2-3 етюди;</p>

		<p>8-10 аранжувань; 1-2 п'єси композиторів-класиків.</p> <p>Вивчити всі мажорні та мінорні тами обома руками. Грати хроматичні гами, тризвуки, акорди та арпеджіо (короткі, ламані, довгі). Грати малі та великі мажорні та мінорні септакорди, зменшені та збільшені (акордами та арпеджіо).</p> <p>Вдосконалувати прийоми та засоби аранжування з використанням підготовлених акустичних вставок, запрограмованих у синтезаторі чи із зовнішніх носіїв. Редагувати голоси, доріжки або партії. Імпровізувати на задані теми, стилі та ритми. Імпровізувати у джазових стилях. Користуватися і артикуляцією та голосоведенням з імітацією характерних прийомів гри на різних музичних інструментах (у вигляді соліруючого з акомпанементом або в ансамблі з різними інструментами).</p> <p>Робити джазові та естрадні обробки різних музичних творів.</p> <p>Випускний іспит бажано проводити у формі сольного концерту (або відділення) із розгорнутою програмою, з включенням різножанрових творів, обробок, аранжувань та власних композицій учня.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p>Програмні вимоги шостого класу практично не відрізняються від попереднього. Учень продовжує навчання для вдосконалення здобутих навичок гри на синтезаторі. Завершити навчальний рік рекомендується сольним концертом із залученням учнів школи (або запрошених виконавців) як солістів, так і для участі в ансамблях.</p> <p>5-6 етюдів; 8-10 аранжувань; 6-7 різноманітних за характером п'єс 6-8 п'єс композиторів-класиків.</p> <p>Вивчити мажорні гами до 3-х знаків різними штрихами обома руками та "мінорні до одного знаку при ключі. Грати тризвуки та арпеджіо за тризвуками кожною рукою по I,IV,V ступеням та домінантсептакорди. Використовувати додавання четвертого звуку (сексти або септими) до акордів.</p> <p>Створити аранжування з використанням всіх режимів автоакомпанементу та записати їх як на секвенсор, так і на папір. Користуватися акустичними ефектами, балансуванням голосів, системою MIDI.</p>
	Музичний інструмент «Синтезатор» (Строк навчання 7-8 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p>Протягом навчального року учень повинен вивчити близько 25 різних за формою та жанрами музичних творів, серед яких:</p> <p>2-3 поліфонічні; 2 великої форми; 5-6 етюдів; 8-10 п'єс у різних стилях та жанрах; 10-15 аранжувань; 5-6 п'єс композиторів-класиків.</p> <p>Вивчити мажорні гами до 5-ти знаків обома руками та мінорні до 3-х знаків при ключі. Грати тризвуки та арпеджіо короткі, ламані, акорди кожною рукою по I,IV,V ступеням, домінантсептакорди (акордами та арпеджіо).</p> <p>Користуватися переважно більш складними режимами автоакомпанементу (full range, fingered), засвоювати подальші</p>

прийоми синтезаторного аранжування. Створювати (синтезувати) нові тембри та ритми для використання у власних композиціях. Засвоювати акорди з альтерацією, збільшені та зменшені.

Імпровізувати за заданими гармонійними квадратами, в різних стилях та ритмах з використанням запрограмованих у синтезаторі. Створювати обробки та інструментовки відомих та популярних творів. Музикувати (грати на слух).

Готувати фонограми для концертів, спектаклів тощо.

П'ЯТИЙ КЛАС

Протягом навчального року учень повинен вивчити близько 25 різних за формою та жанрами музичних творів, серед яких:

2-3 поліфонічні;

2 великої форми;

5-6 етюдів;

10-15 аранжувань;

5-6 п'єс композиторів-класиків.

Мажорні гами до 5-ти знаків обома руками та мінорні до 3-х знаків при ключі. Грати трізвуків та арпеджіо короткі, ламані, акорди кожною рукою по різних ступенях, септакорди (акордами та арпеджіо).

Користуватися всіма режимами автоакомпанементу, засвоювати прийоми накладання тембрів, поділу клавіатури в аранжуванні. Створювати власні композиції, записувати їх на електронні носії та на папір.

Музикувати, відтворювати на інструменті музичні твори, складати та записувати нескладні акомпанементи («мінусовки»).

ШОСТИЙ КЛАС

Протягом навчального року учень повинен вивчити 20-25 різних за формою та жанрами музичних творів, серед яких:

2-3 поліфонічні;

1-2 великої форми;

4-5 етюдів;

10-15 аранжувань, в тому числі джазових;

3-4 п'єси композиторів-класиків.

Вивчити мажорні та мінорні гами до 5-ти знаків обома руками. Грати хроматичні гами, трізвуків і арпеджіо короткі, ламані, акорди по I, IV, V ступеням та домінантсептакорди із оберненнями. Грати малі та великі мажорні та мінорні септакорди, зменшені та збільшені (акордами та арпеджіо).

Подальше вдосконалювати навички аранжування з використанням різних, заздалегідь підготовлених (власних або запозичених) акустичних вставок, запрограмованих у синтезаторі чи із зовнішніх носіїв. Редагувати голоси або партії, користуватися різними стилями виконання. Імпровізувати з використанням трізвуків та септакордів різних ступенів ладу. Застосовувати джазові гармонії і ритми. Впроваджувати артикуляцію та голосоведення з імітацією характерних прийомів гри на різних музичних інструментах.

Створювати джазові та естрадні обробки відомих музичних творів, як сучасних, так і класичних.

СЬОМИЙ КЛАС

Протягом навчального року учень повинен вивчити 18 — 20 різних за формою та жанрами музичних творів, серед яких:

1-2 поліфонічні;

		<p>1 великої форми; 2-3 етюди; 8-10 аранжувань; 1-2 п'єси композиторів-класиків.</p> <p>жорні та мінорні тами обома руками. Грати хроматичні тами, тризвуки, акорди та арпеджіо (короткі, ламані, довгі). Грати малі та великі мажорні та мінорні септакорди, зменшені та збільшені (акордами та арпеджіо).</p> <p>Вдосконалювати прийоми та засоби аранжування з використанням підготовлених акустичних вставок, запрограмованих у синтезаторі чи із зовнішніх носіїв. Редагувати голоси, доріжки або партії. Імпровізувати за заданими темами, стилями та ритмами. Імпровізувати у джазових стилях.</p> <p>Використовувати артикуляцію та голосоведення з імітацією характерних прийомів гри на різних музичних інструментах (у вигляді соліруючого з акомпанементом або в ансамблі з різними інструментами).</p> <p>Створювати джазові та естрадні обробки різних музичних творів.</p> <p>Випускний іспит може проводитися у формі сольного концерту (або відділення концерту) із розгорнутою програмою, з включенням різножанрових творів, обробок, аранжувань та власних композицій учня.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС</p> <p>Програмні вимоги восьмого класу практично не відрізняються від попереднього. Учень продовжує навчання для вдосконалення здобутих навичок гри на синтезаторі. Завершити навчальний рік рекомендується сольним концертом із залученням інших учнів школи (або запрошених виконавців) як солістів, так і для ансамблевого виконання.</p>
5.	Музичний інструмент «Баян» (Строк навчання 6- 8 років	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС</p> <p>Один-два поліфонічні твори. Один-два твори великої форми. Три-чотири різнохарактерні п'єси. Дві-три обробки народних пісень і танців. Чотири-п'ять етюдів на різні види техніки. Один-два твори, вивчених самостійно.</p> <p>В. Мажорні гами до 3-х знаків у ключі в унісон і октаву двома руками терціями правою рукою. Мінорні гами до 2-х знаків у ключі у прямому русі двома руками. Тривучні короткі арпеджіо в вивчених тональностях двома руками. Короткі чотиризвучні і довгі арпеджіо в вивчених тональностях окремо кожною рукою. Тонічні тризвуки з оберненнями вивчених тональностей двома руками.</p> <p>Г. Мажорні гами до 3-знаків у ключі двома руками. Мінорні гами до 2-х знаків у ключі двома руками.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС</p> <p>Два-три поліфонічні твори. Один-два твори великої форми. Три-чотири різнохарактерні п'єси. Дві-три обробки народних пісень і танців. Чотири-п'ять етюдів на різні види техніки. Один-два твори, вивчених самостійно.</p> <p>В. Хроматична гама у прямому і протилежному русі на повний</p>

		<p>диапазон. Мажорні гами до 4-х знаків у ключі в унісон і октаву двома руками, терціями правою рукою у прямому русі. ДО, Соль, Фа мажор секстами правою рукою. Мінорні гами до 3-х знаків у ключі двома руками. Короткі чотиризвучні і довгі арпеджіо в вивчених тональностях двома руками. Тонічні тризвуки (по 4 звуки) з оберненнями у вивчених тональностях окремо кожною рукою.</p> <p>Г. Мажорні гами до 4-знаків у ключі. Мінорні гами до 3-х знаків у ключі двома руками.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p>Два-три поліфонічні твори. Один-два твори великої форми. Три-чотири різнохарактерні п'єси. Дві-три обробки народних пісень і танців. Чотири-п'ять еподів на різні види техніки. Один-два твори, вивчених самостійно.</p> <p>В. Мажорні і мінорні гами до 5-й знаків у ключі двома руками у прямому русі. Мажорні гами терціями, секстами і октавами. Мінорні - терціями і октавами (правою рукою). Короткі та ламані арпеджіо у прямому русі двома руками. Тонічні тризвуки (по 4 звуки) з оберненнями в усіх тональностях двома руками</p> <p>Г. Мажорні і мінорні гами до 5-й знаків у ключі двома руками у прямому русі.</p> <p style="text-align: center;">СЬОМИЙ КЛАС</p> <p>Один-два поліфонічні твори. Один-два твори великої форми. Три-чотири різнохарактерні п'єси. Одна-дві обробки народних пісень і танців. Два-три еподи на різні види техніки. Один-два твори, вивчених самостійно.</p> <p>В. Всі мажорні і мінорні гами у прямому русі двома руками. Мажорні гами терціями, секстами і октавами. Мінорні - терціями і октавами (правою рукою). Гама Ля, Мі, Ре мінор секстами (правою рукою). Короткі і довгі арпеджіо в усіх тональностях у прямому і протилежному русі двома руками, ламані арпеджіо в прямому русі. Тонічні тризвуки (по 4 звуки) та малий мажорний сепакорд у прямому русі двома руками в усіх тональностях.</p> <p>Г. Всі мажорні і мінорні гами у прямому в протилежному русі.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС</p> <p>Один-два поліфонічні твори. Один-два твори великої форми. Чотири-п'ять різнохарактерні п'єси. Одна-дві обробки народних пісень і танців. Один-два твори, вивчених самостійно.</p>
6.	Коллективне музичення «Хор»	<p style="text-align: center;">ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА</p> <p>Хоровий клас в дитячій музичній школі є обов'язковим предметом в системі музичного виховання та освіти. Хоровий спів розвиває художні вподобання дітей, збагачує їх музичний кругозір, сприяє підвищенню культурного рівня.</p> <p>Завдання предмета - прищепити учням любов до хорового співу, сформувати необхідні навички і виховати відчуття потреби в систематичному колективному музикуванні, враховуючи, що хоровий спів - найбільш доступний вид такої діяльності.</p>

		<p>Пріоритетний напрямок роботи - спів по нотах. Такий підхід до справи, допомагає учням опанувати музичний матеріал свідомо, значно прискорюючи процес розучування, що наближує їх до рівня виконання багатоголосся і співу без супроводу. Таку форму роботи необхідно вміло поєднувати зі співом на слух, оскільки спів це сприяє розвитку музичної пам'яті. Таким чином можуть розучуватися достатньо складні одноголосні твори з рельєфним супроводом.</p> <p>Протягом всіх років навчання керівник повинен слідкувати за формуванням і розвитком найважливіших вокально-хорових навичок в учнів /дихання, звуковедення, ансамбль, стрій, дикція та інше поступово ускладнюючи завдання, розширюючи діапазон співочих можливостей дітей.</p> <p>Робота над художнім образом виконуваного твору, його ідейно-емоціональний зміст великою мірою впливає на музичний розвиток учня. При цьому важливе значення має робота над словом, музичними та поетичними фразами, формою твору, вміння відчувати і виділяти кульмінаційні моменти, як всього твору, так і окремих його частин.</p> <p style="text-align: center;">Організація навчального процесу</p> <p>Мета предмета: естетичне виховання учнів засобами хорового мистецтва, формування в учнів музичної культури, підготовка найбільш обдарованих дітей до вступу в мистецькі навчальні заклади вищого рівня.</p> <p>Завдання предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ввести учнів у світ хорового мистецтва, навчити їх любити і розуміти музику; - розвивати музичний та вокальний слух, вокально-хорові, творчі та виконавські здібності; - формувати відчуття прекрасного засобами хорового мистецтва; - прививати любов до української народнопісенної творчості, виховувати повагу до народних звичаїв, традицій, національних цінностей українського народу, а також інших націй і народів; - створювати умови для творчого, інтелектуального і духовного розвитку учнів. <p>Згідно затвердженими Типовими навчальними планами початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів на предмет "Коллективне музичення. Хор" відведено 2 години в молодших і 3 години в старших класах. Оцінювання знань учнів проводиться за 12[ти]- бальною системою.</p> <p>В процесі навчання учні повинні набути наступних вокально-хорових навичок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - співацьке дихання; - правильна інтонація; - різні види атаки звука; - чітка дикція та артикуляція; - динаміка звука; - спосіб утворення співацького звука в одному регістрі; - високу позицію звучання; - навички строю та ансамблю; <p>багатоголосний спів без супроводу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вокальний та внутрішній слух.
--	--	--

		<p>При організації занять, хор пропонується ділити на два основних склади - молодший і старший.</p> <ul style="list-style-type: none"> - учні молодшого хору - 1-3і класи /7-11 років/; - учні старшого хору - 4-7і класи /11 - 16 років/. <p>Це обумовлюється вокальними можливостями дітей, їх розвитком, загальним планом навчального процесу.</p> <p>Заняття слід проводити по групах, з урахуванням віку, музичної підготовки і голосових даних учнів. Використовуючи можливість групових занять, що передбачені навчальним планом, потрібно дотримуватися принципу, що хор - це колектив, де керівник повинен навчити учнів правильно дихати, утворювати співацький звук в одній манері і красиво вести його, зрозуміло вимовляти текст і виразно співати.</p> <p>Виходячи з цього, необхідно професійно підходити до роботи над всіма елементами хорової звучності. При організації навчального процесу варто керуватися інтересами і можливостями колективних форм занять, координуючи їх з груповими, загальними та індивідуальними. Такий організаційний принцип буде сприяти успішній роботі хорового класу, як виконавського колективу.</p> <p>Запорукою успіху в роботі хорового колективу є дбайливо підібраний склад - це діти, які мають хороший слух, чистий голос, відчуття ритму, музичну пам'ять.</p> <p>Керівник повинен чітко уявляти собі завдання, які стоять перед ним стосовно організації хору: добре продумати навчальний процес, дбайливо добирати репертуар з урахуванням віку дітей. Необхідно враховувати вікові особливості дитячого голосу та деякі питання, пов'язані з його охороною.</p> <p>Так діапазон голосу у дітей 1-2х класів становить октаву - від „до” першої октави до „до” другої. В 3-4х класах від „до” першої октави до „ре” - „мі-бемоль” другої октави.</p> <p>Подальший розвиток дитячих голосів повністю залежатиме від рівня навантаження та належного вокального виховання учнів, їх спів має бути активним, вільним і виразним. Правильне вокальне формування голосних звуків разом з чіткою, короткою вимовою приголосних, сприятиме дзвінкості дитячих голосів. М'яка атака мусить бути основою для хористів.</p> <p>Кожне заняття хору повинно розпочинатися з розспівування, на яке слід відводити 10-15 хвилин. Основну увагу приділяти вокальному звучанню голосних звуків, від яких залежить краса і виразність співу. Слідкувати за активною і твердою вимовою приголосних.</p> <p>Важливим і складним моментом у роботі є розвиток гармонічного слуху і перехід до двоголосного та триголосного співу. Поділивши дітей на групи, пропонувати їм співати по черзі. Коли учні досконало вивчать партії, тоді тільки зводити їх разом.</p> <p>Добре підібраний репертуар сприяє виконавській майстерності. Твори повинні бути різноманітними з яскравими художніми образами. Тексти пісень слід розбирати окремо, читати виразно.</p> <p>Слідкувати за виразністю виконання твору, за виразом обличчя. Відзначати найбільш вдалі частини, хвалити дітей. Особливу увагу приділяти роботі над вокально-хоровими навичками.</p>
--	--	---

ВОКАЛЬНО-ХОРОВІ НАВИЧКИ

Вокальні навички - це навички дихання, володіння звуком, володіння словом у пісні.

Ансамблево-хорові навички - це навички налагодженого співу в колективі. Інтонаційна узгодженість - є стрій, узгодженість сили звучання, ритму, тембру, темпу.

Вокально-хорові навички прищеплюються в процесі вивчення пісенно-хорового репертуару, що поступово ускладнюється, також за допомогою спеціальних хорових вправ.

СПИВОЧА ПОСТАВА І ДИХАННЯ

З самого початку і протягом всього періоду навчання керівник приділяє постійну увагу правильній поставі учнів, що є необхідною умовою правильного дихання та подачі звука.

Правильне дихання під час співу в свою чергу є однією з основних умов повноцінного вокального звучання.

Молодша група

Постава хорового співака, положення корпусу, голови, артикуляція під час співу. Навички співу сидячи і стоячи.

Дихання перед початком співу, одночасний вдих і початок співу. Дихання перед початком співу в залежності від характеру виконуваного твору: коротке і активне в швидких творах, більш спокійне, але також активне в повільних .

Цезури. Ознайомлення з навичками “ланцюгового” дихання / спів витриманого звука в кінці твору; виконання тривалих музичних фраз на «ланцюговому” диханні».

Старша група

Закріплення навичок, набутих у молодшій групі. Затримка дихання перед початком співу. Виконання пауз між звуками без зміни дихання / стакато /. Робота над диханням як важливим фактором виразного виконання. Удосконалення навичок “ланцюгового” дихання:

- на довгих фразах, що не мають пауз;
- на довгих звуках, або акордах протяжністю в кілька тактів;
- спів творів виключно на “ланцюговому” диханні.

ЗВУКОВЕДЕННЯ І ДИКЦІЯ

Звуковедення залежить від характеру твору, темпу, ритму та змісту літературного тексту.

Вміння користуватися диханням забезпечує формування навиків співу з різними прийомами звуковедення, а саме: зі штрихами legato, non legato, staccato, portamento, glissando, marcato.

Робота над звуковідтворенням і прийомами звуковедення переплітається з роботою над дикцією і фразуванням. Чітка артикуляція голосних, ясне промовляння приголосних і виразне фразування забарвлюють звучання хору, збагачують хоровий стрій, зміцнюють ансамбль, ведуть до високохудожнього виконання твору.

Молодша група

Природний, вільний звук без викриків і напруги /форсування /. Переважно м'яка атака звука. Заокруглення голосних; способи їх формування в різних регістрах. Спів non legato і legato. Нюанси / p, mp, mf, fУ.

Розвиток дикційних навичок. Голосні та приголосні, їхнє значення у співі. Взаємовідношення голосних і приголосних у співі. В середині слова віднесення приголосних до наступного складу.

Старша група

Закріплення навичок, отриманих у молодшому хорі. Розвиток свободи і рухливості артикуляційного апарату за рахунок активізації роботи губ, язика. Напрацювання навичку активного і чіткого вимовляння приголосних. Розвиток дикційних навичок у швидких і повільних темпах. Збереження дикційної активності при нюансах піано (p) і піанісимо (pp).

АНСАМБЛЬ І СТРІЙ

У процесі роботи над різними виражальними засобами і єдністю звукоутворення виникають такі види ансамблю: метроритмічний, вокальний, динамічний, дикційний, темповий, тембровий.

Робота над ансамблем хору починається з часткового ансамблю. У хоровій партії обов'язково мають бути співаки з достатньою силою голосу і з яскраво вираженим тембром.

Хорове виконання нерозривно пов'язане з поняттям строю. Без строю в партії і між партіями не може бути ансамблю в хорі. Чистий стрій забезпечується правильним інтонуванням своєї партії кожним співаком, кожною хоровою партією і хором у цілому. Особливого значення чисте інтонування набуває під час виконання творів без супроводу.

Молодша група

Відпрацювання унісону, ритмічної стійкості в помірних темпах при співвідношенні простих тривалостей / половинна, четвертна, восьма/, робота над динамічною рівністю при вимовлянні тексту. Поступове розширення завдань:

інтонування творів у різних видах мажору і мінору / мажор натуральний, мінор гармонічний та мелодичний/; ритмічна стійкість в швидких та повільних темпах зі складнішим ритмічним малюнком /шістнадцяті, пунктирний ритм/;

- стійке інтонування одноголосся зі складним акомпанементом;
- навички співу двоголосся з акомпанементом;
- спів нескладних двоголосних творів без супроводу.

Старша група

Удосконалення ансамблю і строю в творах різного складу викладу зрізноманітними засобами музичної мови.

Відпрацювання чистої інтонації при дво-триголосному співі. Володіння навиками співу без супроводу

МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ РІВЕНЬ ТА ВИКОНАВСЬКІ НАВИЧКИ

По закінченню навчання в хоровому класі учень повинен уміти: розкрити художній зміст твору;

встановити темп; визначити загальний динамічний план, кульмінації, цезури твору.

Молодша і старша групи

Зміст літературного тексту і його аналіз. Грамотне читання нотного тексту по партіях і партитурах. Аналіз тонального плану, ладової структури, гармонічної канви твору.

Поділ на мотиви, періоди, речення, фрази. Визначення форми /куплетна, двочастинна, тричастинна, рондо і т.д./

Фразування, поєднання динамічних та агогічних відтінків. Різні види динаміки. Багатогранність агогічних можливостей при виконанні творів:

		<p>спів у чіткому темпі; співвідношення двох темпів /повільний і швидкий/; сповільнення в кінці твору; сповільнення і прискорення в середині твору; різні види фермат. Виховання навиків розуміння диригентських жестів / “увага”, “дихання”, “початок”, “закінчення” співу, а також жести, що стосуються художньо-виконавського плану твору/.</p> <p style="text-align: center;">Контрольні заходи</p> <p>Впродовж навчального року хоровий колектив повинен підготувати для виступу у концертах 6-8 різнохарактерних творів. Для заліку треба виступити не менше трьох разів на рік. Заняття в класі хору проводяться як у складі групових репетицій, так і при індивідуальному відпрацюванні окремих партій. Оцінка за роботу в класі хорового колективу викладач виставляє наприкінці першого та другого семестрів. При цьому враховується загальний розвиток учня, його успіхи, дотримання дисципліни, старанність.</p> <p style="text-align: center;">Облік успішності</p> <p>Перевірка успішності проводиться у формі контрольних уроків, концертних виступів наприкінці кожного семестру. На виступах виконується 2-3 різнохарактерних творів. При виставленні оцінок враховується сумлінність учня, його відвідування репетицій, виступи на концертах. Наприкінці навчального року учень повинен вміти виконувати партії всіх вивчених творів за рік. Для молодшого хору - 4-6 творів; для старшого хору - 6-8 творів.</p>
7.	«Сольфеджіо» - (Строк навчання-8 років)	<p style="text-align: center;">ДРУГИЙ ЕТАП (4-6 КЛАСИ)</p> <p>1. Основні завдання щодо опанування змісту курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> • підтримувати інтерес учнів до предмета «Сольфеджіо» за допомогою проблемно-творчих завдань; • розширити ладові уявлення учнів шляхом уведення нових інтонаційних зворотів із використанням альтерованих та хроматичних звуків; • опанувати нові елементи музичної мови у ладовому контексті (інтервали, акорди); • розпочати цілеспрямоване формування ладо-функціонального гармонічного слуху учнів; • увести до практичного використання нові розміри і ритмічні групи; • застосовувати накопичені слухові уявлення та навички у творчій діяльності. <p style="text-align: center;">2. Орієнтовне визначення оптимального рівня підготовки учня</p> <p>Лад, тональність <i>учень:</i> <i>орієнтується у поняттях-</i> хроматизм; відхилення, модуляція; діатонічна та хроматична секвенція; <i>розуміє:</i> мажорні та мінорні тональності до чотирьох ключових знаків; однойменні тональності; гармонічний мажор; діатонічні, хроматичні допоміжні та прохідні звуки; <i>називає-</i> тональності до чотирьох знаків включно, порядок ключових знаків, однойменні тональності; <i>інтонує:</i> звукоряд гармонічного мажору, стрибки на нестійкі</p>

		<p>ступені ладу; обспівування стійких ступенів ладу із включенням діатонічних та хроматичних допоміжних звуків;</p> <p><i>визначає на слух:</i> звукоряди мажорного (два види) та мінорного (три види) ладів, два види мажорного ладу та три види мінорного ладу у музичних фрагментах.</p> <p style="text-align: center;">Інтервали</p> <p>Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> інтервали на ступенях натурального мажору та мінору; розв'язання діатонічних інтервалів; <i>розуміє-</i>, ступеневу і тонову величину простих інтервалів; обернення інтервалів; тритони, характерні інтервали (зб.2, зм.7); <i>визначає у нотному тексті:</i> обернення інтервалів; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7); <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> обернення інтервалів; тритони (зб.4, зм.5,) в натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; <i>інтонує:</i> тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; інтервально-акордові послідовності; <i>грає на інструменті:</i> тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі й гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; інтервально-акордові послідовності у мелодичному, гармонічному викладенні; <i>визначає на слух:</i> у тональності — тритони та характерні інтервали розв'язанням; від звука — прості інтервали.</p> <p style="text-align: center;">Акорди</p> <p>учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> зменшений тризвук на II ст. у натуральному мінорі та гармонічному мажорі; збільшений тризвук; обернення домінантового септакорду, розв'язання обернень домінантового септакорду; ладова функція акордів; <i>розуміє:</i> зменшений тризвук на VII ст. із розв'язанням; обернення тризвуку (сектакорд, квартсектакорд); обернення головних тризвуків ладу; домінантовий септакорд, розв'язання домінантового септакорду; <i>визначає у нотному тексті:</i> зменшений тризвук на VII ст.; головні тризвуки ладу, обернення головних тризвуків ладу; домінантовий септакорд; обернення домінантового септакорду; <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями'</i>, головні тризвуки з оберненнями; зменшений тризвук на VII ст. із розв'язанням; D7 із розв'язанням; <i>інтонує:</i> вивчені акорди з розв'язанням у тональності окремо та в акордових послідовностях; <i>грає на інструменті'</i>, головні тризвуки з оберненнями у мелодичному та гармонічному викладенні; вивчені акорди з</p>
--	--	--

		<p>розв'язанням у тональності окремо та в акордових послідовностях; визначає на слух:</p> <ul style="list-style-type: none"> у тональності — ладову функцію акордів у музичних фрагментах (в обсязі фрази, речення), головні тризвуки ладу з оберненнями, зменшений тризвук на VII ст., D7 із розв'язанням окремо та в акордових послідовностях; від звука — В 5\3, М5\3, Зм5\3, м.В7 або м.маж.7, м.В7 або м.маж.7 («D7»). <p style="text-align: center;">Метро-ритм</p> <p>Учень: орієнтується: у схемах диригування у розмірах 2\4, 3\4, 4\4, 3\8, 6\8. розуміє та визначає у нотному тексті: розміри 3\8, 6\8; пунктирний ритм, синкопи, триоль записує: групування тривалостей у розмірах 3\8, 6\8; ритмічний малюнок мелодії</p> <p style="text-align: center;">Відтворення елементів музичної мови</p> <p>Учень: сольфеджує: вивчені мелодії (з тактуванням або диригуванням); незнайому мелодію (читання з листа із попереднім аналізом); записує: вивчені мелодії по пам'яті; транспонує вивчені мелодії; незнайому мелодію у формі періоду (8 тактів); створює: мелодичний голос до акордової послідовності; відсутні фрагменти (мотив, фраза, речення) до завершення цілісності мелодії; виконує: знайому пісню з ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє; виконує у складі ансамблю учнів групи (ансамблеве музичення): народну пісню чи нескладний твір гармонічного складу з ритмічним або фактурним акомпанементом.</p> <p style="text-align: center;">3. Орієнтовні завдання до рубіжного контролю</p> <p style="text-align: center;">Письмова робота</p> <ul style="list-style-type: none"> А) записати незнайому мелодію в обсязі речення (див. Додаток №1); Б) створити друге речення або заключну фразу до записаної мелодії (див. Додаток №1); А) записати одну із вивчених мелодій по пам'яті в тональності, яку обрав учень (див. Додаток №1) Б) записати одну із вивчених мелодій по пам'яті в тональності, яку визначив викладач (див. Додаток №1); А) письмова робота з музичної грамоти Б) письмова робота з музичної грамоти (див. Додаток №1) <p style="text-align: center;">Усна відповідь</p> <ul style="list-style-type: none"> А) ансамблеве музичення (див. Додаток №1) Б) виконання творів у відповідному темпі, характері, мовою оригіналу* (див. Додаток №1) В) підібрати гармонічний супровід до вивченої або записаної (диктант) мелодії* (див. Додаток №1).
		<p style="text-align: center;">ТРЕТІЙ ЕТАП (7-8 КЛАСИ)</p> <p style="text-align: center;">1. Основні завдання щодо опанування змісту курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> розвинути навички свідомого оперування накопиченими в «інтонаційному словнику» ладовими і метро-ритмічними моделями, слуховими уявленнями;

		<ul style="list-style-type: none"> • удосконалити навички слухового та аналітичного сприймання музичної інформації і різних способів її відтворення; • усвідомлено використовувати набуті знання та навички у різних видах практичної музичної діяльності — слуханні, виконанні, творчості; • розвинути в учнів потребу в творчій діяльності, самовираженні через різні види роботи. <p>2.Орієнтовне визначення оптимального рівня підготовки учня</p> <p>Лад, тональність</p> <p>Учень:</p> <p><i>орієнтується у поняттях:</i> діатонічні семиступеневі лади, пентатоніка; тональності першого рівня споріднення, модуляційна альтерація; енгармонізм звуків та тональностей;</p> <p><i>розуміє:</i> квінтове коло тональностей; три види мажорного та мінорного ладів; лади української народної музики (двічі гармонічний мінор, гуцульський лад); буквене позначення звуків і тональностей; ладову альтерацію в мажорі та мінорі; відхилення та модуляцію;</p> <p><i>називає:</i> тональності до п'яти знаків включно, ключові знаки у тональностях до п'яти знаків включно, буквене позначення звуків та тональностей;</p> <p><i>записує:</i> прохідні та допоміжні хроматичні звуки;</p> <p><i>визначає за нотним текстом:</i> тональний план мелодії або музичного фрагменту; діатонічні семиступеневі лади, пентатоніку, лади української народної музики (гуцульський лад) у музичних фрагментах;</p> <p><i>інтонує:</i> звукоряди мажорного ладу (два види) та мінорного ладу (три види); хроматичні допоміжні та прохідні звуки у ладових зворотах;</p> <p><i>визначає на слух:</i> звукоряди мажорного ладу (два види), мінорного ладу (три види), лади української народної музики (гуцульський лад).</p> <p>Інтервали</p> <p>Учень:</p> <p><i>орієнтується у поняттях:</i> характерні інтервали зб.5, зм.4;</p> <p><i>розуміє:</i> тритони у натуральному мінорі та гармонічному мажорі;</p> <p><i>визначає у нотному тексті:</i> прості інтервали, тритони у натуральному мінорі та гармонічному мажорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) у мелодичному та гармонічному викладенні;</p> <p><i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> прості інтервали від звука; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням;</p> <p><i>інтонує:</i> прості інтервали від звука; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням;</p> <p><i>грає на інструменті:</i> прості інтервали від звука; тритони</p>
--	--	---

		<p>(зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; інтервально-акордові послідовності; визначає на слух:</p> <ul style="list-style-type: none"> у тональності — тритони у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали з розв'язанням окремо, в послідовностях інтервалів (6-8 інтервалів); від звука — прості інтервали <p>Акорди: Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> види септакордів, септакорд II ступеня (II7); перерваний зворот; розташування акордів на ступенях ладу; акорди побічної домінанти; акордова та гомофонно-гармонічна фактура; <i>розуміє:</i> обернення D7 увідні септакорди (ЗМ.VII7, м.VII 7); <i>визначає у нотному тексті:</i> зменшений тризвук, головні тризвуки ладу, обернення головних тризвуків ладу, D7 та його обернення, увідні септакорди (ЗМ.VII7, м.VII7) у різних видах фактури; <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> головні тризвуки ладу з оберненнями; зм. VII з із розв'язанням; D7 та його обернення із розв'язанням; увідні септакорди (ЗМ.VII7, м.VII7) з розв'язанням; <i>інтонує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> у тональності — вивчені акорди з розв'язанням окремо та в акордових послідовностях (6-8 акордів); від звука — B5\3, M5\3, D7 розв'язанням; <i>грає на інструменті:</i> акордові послідовності у фактурі різних жанрів; <i>визначає на слух:</i> у тональності — головні тризвуки ладу з оберненнями, D7 та його обернення з розв'язанням, увідні септакорди (два способи розв'язання) окремо та в акордових послідовностях (4-6 акордів); <ul style="list-style-type: none"> від звука — B5\3, B 6\4, B 6\4, M5\3, M6, M6\4, Зм5\3, Зб 6\3, м.маж.7 або м.B7 (D7), м.Зм7 (м.VII7), Зм7 (ЗМ.VII7). <p style="text-align: center;">Метро-ритм</p> <p>Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> мішаний, змінний розмір; внутрішньодольова синкопа; <i>розрізняє:</i> міждольову та міжтактову синкопи; ритмічні групи із залігованими нотами; <i>орієнтується:</i> в схемах диригування у простих та складних розмірах; у позначеннях темпів італійською мовою; <i>розуміє та визначає у нотному тексті:</i> види розмірів; усі вивчені ритмічні групи; <i>записує:</i> ритмічний рисунок мелодій.</p> <p style="text-align: center;">Відтворення елементів музичної мови</p> <p>Учень: <i>сольфеджує:</i> вивчені мелодії (з тактуванням або диригуванням); незнайому мелодію (читання з листа із попереднім аналізом);</p>
--	--	---

		<p><i>записує:</i> одну із вивчених мелодій по пам'яті; вивчену мелодію в іншій тональності (транспонує); незнайому мелодію у формі періоду (8 тактів);</p> <p><i>створює:</i> підголосок або другий голос до мелодії; гармонічний акомпанемент до мелодії; варіанти мелодії з різними жанровими ознаками;</p> <p><i>виконує:</i> знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодія) із ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє;</p> <p><i>виконує у складі ансамблю учнів групи (ансамблеве музичення):</i> народну пісню, нескладний твір тощо а capella або з інструментальним супроводом.</p> <p>3.Орієнтовні завдання до випускного іспиту</p> <p><i>Письмова робота</i></p> <p>А) записати незнайому мелодію в обсязі періоду — диктант (див. Додаток №2)</p> <p>Б) створити до екзаменаційного диктанту або даної мелодії: власний варіант мелодії другого речення; гармонічний супровід, підголосок або другий голос.</p> <p>А) виконати роботу з музичної грамоти;</p> <p>Б) виконати роботу з музичної грамоти, яка містить завдання креативного типу (див. Додаток №2)</p> <p>Усна відповідь</p> <p>А) визначити на слух окремі елементи музичної мови;</p> <p>Б) визначити на слух елементи музичної мови у музичному творі (фрагменті);</p> <p>А) проспівати з листа незнайому мелодію з попереднім аналізом;</p> <p>Б) проспівати з листа мелодію: з власним гармонічним або ритмічним супроводом тощо;</p> <p>А) проспівати знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодія тощо);</p> <p>Б) виконати знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодія тощо) із власним ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє учень.</p>
	«Сольфеджіо» - (Строк навчання-6 років)	<p align="center">ДРУГИЙ ЕТАП (4-5 КЛАСИ)</p> <p>1. Основні завдання щодо опанування змісту курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> • підтримувати інтерес учнів до предмета «Сольфеджіо» за допомогою проблемно-творчих завдань; • розширити ладові уявлення шляхом введення нових інтонаційних зворотів із використанням альтерованих та хроматичних звуків; опанувати нові елементи музичної мови у ладовому контексті (інтервали, акорди); • розпочати цілеспрямоване формування ладо-функціонального гармонічного слуху учнів; <ul style="list-style-type: none"> • увести до практичного використання нові розміри і

		<p>ритмічні групи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати накопичені слухові уявлення та навички у творчій діяльності. <p>2.Орієнтовне визначення оптимального рівня підготовки учня</p> <p>Лад, тональність</p> <p>учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> хроматизм; відхилення, модуляція; діатонічна та хроматична секвенція; <i>розуміє:</i> мажорні та мінорні тональності до чотирьох ключових знаків; однойменні тональності; гармонічний мажор; діатонічні, хроматичні допоміжні та прохідні звуки; <i>називає,</i> тональності до чотирьох знаків включно, порядок ключових знаків, однойменні тональності; <i>інтонує:</i> звукоряд гармонічного мажору, стрибки на нестійкі ступені ладу; обспівування стійких ступенів ладу із включенням діатонічних та хроматичних допоміжних звуків; <i>визначає на слух:</i> звукоряди мажорного (два види) та мінорного (три види) ладів, гармонічний мажор у музичних фрагментах.</p> <p>Інтервали</p> <p>учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> інтервали на ступенях натурального мажору та мінору; розв'язання діатонічних інтервалів; <i>розуміє:</i> ступеневу і тонову величину простих інтервалів; обернення інтервалів; тритони, характерні інтервали (зб.2, зм.7); <i>визначає у нотному тексті:</i> обернення інтервалів; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7); <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> обернення інтервалів; тритони (зб.4, зм.5,) в натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі; розв'язанням; інтервально-акордові послідовності; <i>грає на інструменті:</i> тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі й гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі; розв'язанням; інтервально-акордові послідовності у мелодичному, гармонічному викладенні;</p> <p><i>визначає на слух:</i> у тональності — тритони та характерні інтервали з розв'язанням; від звука — прості інтервали;</p> <p>Акорди</p> <p>Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> зменшений тризвук на II ст. у натуральному мінорі та гармонічному мажорі; збільшений тризвук; обернення домінантового септакорду, розв'язання обернень домінантового септакорду; ладова функція акордів;</p>
--	--	--

		<p><i>розуміє</i>: зменшений тризвук на VII ст. із розв'язанням; обернення тризвуку (секстакорд, квартсекстакорд); обернення головних тризвуків ладу; домінантовий септакорд, розв'язання домінантового септакорду;</p> <p><i>визначає у нотному тексті</i>: зменшений тризвук на VII ст.; головні тризвуки ладу, обернення головних тризвуків ладу; домінантовий септакорд; обернення домінантового септакорду;</p> <p><i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями</i>: головні тризвуки з оберненнями; зменшений тризвук на VII ст. із розв'язанням; D7 із розв'язанням;</p> <p><i>інтонує</i>: вивчені акорди з розв'язанням у тональності окремо та у послідовностях акордів;</p> <p><i>грає на інструменті</i>: головні тризвуки з оберненнями у мелодичному та гармонічному викладенні; вивчені акорди з розв'язанням у тональності окремо та у послідовностях акордів;</p> <p><i>визначає на слух</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> у тональності — ладову функцію акордів у музичних фрагментах (в обсязі фрази, речення), головні тризвуки ладу з оберненнями, зменшений тризвук на VII ст., D7 із розв'язанням окремо та у послідовностях акордів; від звука — B5\3, M5\3, 3m5\3, m.B7 або m.маж.7, m.B7 або m.маж.7 («D7»). <p style="text-align: center;">Метро-ритм</p> <p><i>Учень</i>: орієнтується: у схемах диригування у розмірах 2\4, 3\4, 4\4, 3\8, 6\8; <i>розуміє та визначає у нотному тексті</i>: розміри 3\8, 6\8; пунктирний ритм, синкопу, тріоль; <i>записує</i>: групування тривалостей у розмірах 3\8, 6\8; ритмічний рисунок мелодії.</p> <p style="text-align: center;">Відтворення елементів музичної мови</p> <p><i>Учень</i>: <i>сольфеджує</i>: вивчені мелодії (з тактуванням або диригуванням); незнайому мелодію (читання з листа із попереднім аналізом); <i>записує</i>: вивчені мелодії по пам'яті; транспонує вивчені мелодії; незнайому мелодію у формі періоду (8 тактів); <i>створює</i>: мелодичний голос до послідовності з акордів; відсутні фрагменти (мотив, фраза, речення) до завершення цілісності мелодії; <i>виконує</i>: знайому пісню з ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє; виконує у складі ансамблю учнів групи (ансамблеве музичення); народну пісню чи нескладний авторський твір гармонічного складу.</p> <p style="text-align: center;">3. Орієнтовні завдання до рубіжного контролю Письмова робота</p> <p>А) записати незнайому мелодію в обсязі речення (див. Додаток Mel); Б) створити друге речення або заключну фразу до записаної</p>
--	--	---

		<p>мелодії; підібрати гармонічний супровід до записаної (диктант) мелодії (див. <i>Додаток №1</i>);</p> <p>А) записати одну із вивчених мелодій по пам'яті в тональності, яку обрав учень (див. <i>Додаток №1</i>);</p> <p>Б) записати одну із вивчених мелодій по пам'яті в тональності, яку визначив викладач (див. <i>Додаток №1</i>);</p> <p>А) письмова робота з музичної грамоти</p> <p>Б) письмова робота з музичної грамоти яка містить креативні види завдань (див. <i>Додаток №1</i>)</p>
		<p style="text-align: center;">ТРЕТІЙ ЕТАП (6 КЛАС)</p> <p>1. Основні завдання щодо опанування змісту курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> • розвинути навички свідомого оперування накопиченими в «інтонаційному словнику» ладовими і метро-ритмічними моделями, слуховими уявленнями; удосконалити навички слухового та аналітичного сприймання музичної інформації і різних способів її відтворення; • усвідомлено використовувати набуті знання та навички у різних видах практичної музичної діяльності — слуханні, виконанні, творчості; • розвинути в учнів потребу в творчій діяльності, самовираженні через різні види роботи. <p style="text-align: center;">2. Орієнтовне визначення оптимального рівня підготовки учня</p> <p style="text-align: center;">Лад, тональність</p> <p>Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i> діатонічні семиступеневі лади, пентатоніка; тональності першого рівня споріднення, модуляційна альтерація; енгармонізм звуків та тональностей;</p> <p><i>розуміє:</i> квінтове коло тональностей; три види мажорного та мінорного ладів; лади української народної музики (двічі гармонічний мінор, гуцульський лад); буквене позначення звуків і тональностей; ладову альтерацію в мажорі та мінорі; відхилення та модуляцію;</p> <p><i>називає:</i> тональності до п'яти знаків включно, ключові знаки у тональностях до п'яти знаків включно, буквене позначення звуків та тональностей;</p> <p><i>записує:</i> прохідні та допоміжні хроматичні звуки;</p> <p><i>визначає за нотним текстом:</i> тональний план мелодії або музичного фрагменту; діатонічні семиступеневі лади, пентатоніку, лади української народної музики (гуцульський лад) у музичних фрагментах;</p> <p><i>інтонує:</i> звукоряди мажорного ладу (два види) та мінорного ладу (три види); хроматичні допоміжні та прохідні звуки у ладових зворотах;</p> <p><i>визначає на слух:</i> звукоряди мажорного ладу (два види), мінорного ладу (три види), лади української народної музики (гуцульський лад).</p> <p style="text-align: center;">Інтервали</p> <p>Учень: <i>орієнтується у поняттях:</i>, характерні інтервали зб.5, зм.4; <i>розуміє:</i> тритони у натуральному мінорі та гармонічному</p>

		<p>мажорі; <i>визначає у нотному тексті:</i> прості інтервали, тритони у натуральному мінорі та гармонічному мажорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) у мелодичному та гармонічному викладенні; <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> прості інтервали від звука; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; <i>інтонує:</i> прості інтервали від звука; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі та характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; <i>грає на інструменті:</i> прості інтервали від звука; тритони (зб.4, зм.5) у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали (зб.2, зм.7) з розв'язанням; інтервально-акордові послідовності; <i>визначає на слух:</i> у тональності — тритони у натуральному мажорі та гармонічному мінорі, характерні інтервали з розв'язанням окремо, послідовностях інтервалів (6-8 інтервалів); від звука — прості інтервали</p> <p style="text-align: center;">Акорди</p> <p><i>Учень:</i> <i>орієнтується у поняттях:</i> види септакордів, септакорд II ступеня (II⁷); перерваний зворот; розташування акордів на ступенях ладу; акорди побічної домінанти; акордова та гомофонно-гармонічна фактура; <i>розуміє:</i> обернення D⁷, увідні септакорди (ЗМ.VII7, М.VII 7); <i>визначає у нотному тексті:</i> зменшений тризвук, головні тризвуки ладу, обернення головних тризвуків ладу, D⁷ та його обернення, увідні септакорди (зм.VII7, м.VII 7) у різних видах фактури; <i>записує нотами та спеціальними умовними позначеннями:</i> головні тризвуки ладу з оберненнями; зм. VII з із розв'язанням; D⁷ та його обернення із розв'язанням; увідні септакорди (ЗМ.VII7, м.VII7) з розв'язанням; <i>інтонує-</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • у тональності — вивчені акорди з розв'язанням окремо та у послідовностях акордів (6-8 акордів); • від звука — B 5\3, M5\3, D7 із розв'язанням; <i>грає на інструменті:</i> послідовності акордів у фактурі різних жанрів; визначає на слух • у тональності — головні тризвуки ладу з оберненнями, D⁷ та його обернення з розв'язанням, увідні септакорди (два способи розв'язання) окремо та у послідовностях акордів (4-6 акордів); • від звука — B5\3, B6, B 6\3, M5\3, M6, M6\3, Зм5\3, Зб5\3, м.маж.7 або м.В7 (D⁷), м.Зм7 (MVII7), Зм7 (ЗМ.VII7). <p style="text-align: center;">Метро-ритм</p> <p><i>Учень:</i></p>
--	--	--

		<p><i>орієнтується у поняттях-</i>, мішаний, змінний розмір; внутрішньодольова синкопа; <i>розрізняє:</i> міждольову та міжтактову синкопи; ритмічні групи із загітованими нотами; <i>орієнтується:</i> в схемах диригування у простих та складних розмірах; у позначеннях темпів італійською мовою; <i>розуміє та визначає у нотному тексті:</i> види розмірів; усі вивчені ритмічні групи; <i>записує:</i> ритмічний рисунок мелодії.</p> <p style="text-align: center;">Відтворення елементів музичної мови</p> <p>Учень: <i>Сольфеджує:</i> вивчені мелодії (з тактуванням або диригуванням); незнайому мелодію (читання з листа із попереднім аналізом); <i>Записує:</i> вивчену мелодію по пам'яті; вивчену мелодію в іншій тональності (транспонує); незнайому мелодію у формі періоду (8 тактів); <i>створює:</i> підголосок або другий голос до мелодії; гармонічний акомпанемент до мелодії; варіанти мелодії з різними жанровими ознаками; <i>виконує:</i> знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодія) із ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє; <i>виконує у складі ансамблю учнів групи (ансамблеве музичення):</i> народну пісню, нескладний авторський твір тощо а саррелла або з інструментальним супроводом.</p> <p style="text-align: center;">3.Орієнтовні завдання до випускного іспиту</p> <p style="text-align: center;">Письмова робота</p> <p>А) записати незнайому мелодію в обсязі періоду — диктант (див. Додаток №2) Б) письмова робота що містить креативні види завдань (див. Додаток №2)</p> <p style="text-align: center;">Усна відповідь</p> <p>А) визначити на слух окремі елементи музичної мови; Б) визначити на слух елементи музичної мови у музичному творі (фрагменті); А) проспівати з листа незнайому мелодію з попереднім аналізом; Б) проспівати з листа мелодію з власним гармонічним або ритмічним супроводом тощо; А) виконати (проспівати) знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодіятощо); Б) виконати знайомий музичний твір (пісня, романс, інструментальна мелодія тощо) із ритмічним або гармонічним акомпанементом на інструменті, яким володіє учень; Б) створити до екзаменаційного диктанту: власний варіант мелодії другого речення; гармонічний супровід, підголосок або другий голос тощо.</p>
8.	«Українська та зарубіжна музичні літератури»	<p style="text-align: center;">ДРУГИЙ РІК ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА (4 кл.) (1,5 години на</p>

		<p><i>тиждень)</i></p> <p>I семестр. Розділ V. Українська народна музична творчість II семестр. Розділ VI. Музичні жанри та форми</p> <p style="text-align: center;">I семестр</p> <p>Основні завдання щодо формування й розвитку умінь і навичок протягом I семестру другого року вивчення предмета: ознайомити учнів з основними жанрами українського музичного фольклору; дати початкове уявлення про найхарактерніші музичні особливості жанрів українського музичного фольклору; сформувати в учнів слухове уявлення про автентичну та академічну манеру виконання української народної музичної творчості; сформувати в учнів початкові уявлення про музичний фольклор як про головний носій національної своєрідності українського народу; прищепити учням любов до фольклору, збагатити їхній духовний і музичний досвід шляхом вивчення значної кількості фольклорних зразків; сформувати в учнів уявлення про музичний фольклор як про одне із головних джерел творчості професійних композиторів.</p> <p>Вимоги щодо засвоєння учнем основних музичних термінів і понять протягом I семестру другого року вивчення предмета: Специфічні для музичного фольклору терміни і поняття (у порівнянні з авторською музикою): фольклор, народна пісня, народне інструментальне награвання, композитор, авторська пісня, обробка народної пісні, обробка а саррелла; гурт, сольне та гуртове виконання, “троїсті музики”, інструментальна капела, лірник, кобзар; речитатив, імпровізація, варіювання, одноголосся, унісон, багатоголосся, заспів, строфа, куплет, строфічна будова, куплетна будова.</p> <p style="text-align: center;">Жанри музичного фольклору:</p> <p>обрядові пісні, календарно-обрядові пісні, колядки, щедрівки, веснянки, ігрові, заклинки, хороводні, русальні, купальські, петрівчані пісні, жнивварські пісні, родинно-обрядові пісні, колискові, голосіння, весільні пісні; псобрядові пісні, дитячі пісні, жартівливі пісні, забавлянки, небилиці; епос, героїчний епос, історичні пісні, думи; ліричні та лірико-епічні пісні, соціально-побутові і родинно-побутові пісні, козацькі, чумацькі, рекрутські, солдатські пісні, балади; пісні літературного походження, гімн, державний гімн; інструментальна народна музика, танці і танцювальна музика, аркан, гопак, козачок, коломийка, приспівка до танцю, полька, краков ’як, чардаш, бариня. Українські народні музичні інструменти: ударні: бубон, решето, тулумбаси, барабан тощо; духові: сопілка, денцівка, трембіта, най (кувички), дуда (коза, волинка), ріг тощо;</p>
--	--	---

		<p>струнні: бандура, кобза, скрипка, цимбали, ліра, басоля; і • дрімба.</p>
		<p style="text-align: center;">ОСНОВНИЙ КУРС ТРЕТІЙ РІК ВИЧЕННЯ ПРЕДМЕТА (5 кл.) (1,5 години на тиждень)</p> <p>Музична культура від Стародавнього світу до епохи класицизму</p> <p style="text-align: center;">I семестр.</p> <p>Розділ I. Музична культура від Стародавнього світу до епохи бароко Розділ II. Музична культура Західної Європи на межі XVII та XVIII століть. Творчість Генделя і Баха як новий етап в історії світової музики Розділ III. Українська музика епохи бароко</p> <p style="text-align: center;">II семестр.</p> <p>Розділ IV. Західноєвропейська музика епохи класицизму Розділ V. Українська музика епохи класицизму</p> <p>Основні завдання щодо формування й розвитку умінь і навичок протягом третього року вивчення предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дати початкові уявлення про історичний процес розвитку музичного мистецтва від Стародавнього світу до епохи класицизму; • познайомити з творчістю класиків світової та української музики XVIII - початку XIX ст. ; • поглибити уявлення про музичні жанри, форми, принципи та способи розвитку музичного матеріалу; • дати елементарні навички аналізу музичного тематизму та музичних форм. <p>Вимоги щодо засвоєння учнем основних музичних термінів і понять протягом третього року вивчення предмета:</p> <p>Музична культура від Стародавнього світу до епохи бароко: загальні поняття: античність, міф, музи, епос, лірика, драма, давньогрецький театр, трагедія, комедія, духовна музика; ренесанс, світська музика, поліфонія, канон, імітація; епоха бароко, опера; музичні жанри та форми: ода, гімн; григоріанський хорал, меса; мотет, мадригал; опера-зегія, опера-БидА, бельканто, речитатив, арія; ораторія, кантата, концерт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • інструментарій: авлос, кіфара, ліра, арфа, флейта Пана; дзвони; орган, лютня, віола, клавесин; • виконавці: аеди, рапсоди (Стародавня Греція), трубадури (Франція), мінезингери (Німеччина); • персоналі: Гомер, Есхіл, Софокл, Еврипід; папа римський Григорій I Великий, Гвідо Аретинський; Дж. Палестрина, К. Монтеверді; А. Вівальді, А. Страдіварі. <p>Музична культура Київської Русі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • літургія, знаменний розспів, дзвонарське мистецтво, билини, гуслі, скоморохи, гудок. <p>Музична культура епохи бароко та епохи класицизму:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні поняття: епоха бароко, класицизм, віденська класична школа, класичний симфонічний оркестр, ūtŕŕi, solo, партитура, клавір; • музичні жанри: кант, вертеп, концерт, партесний концерт, хоровий концерт, токата, інвенція, прелюдія, fuga, сюїта, кантата, ораторія, меса, реквієм, пасіони (страсті), увертюра,

		<p>соната, симфонія, менует, скерцо, тріо, опера (séria, buff a), арія, аріозо, каватина, речитатив, романс, пісня-романс;</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичні форми: цикл, сонатно-симфонічний цикл, сонатна форма (експозиція, розробка, реприза, головна партія, сполучна партія, побічна партія, заключна партія), рондо (рефрен, епізод), fuga; • способи організації та розвитку музичного матеріалу: контраст; імітація, мотивна розробка; • фактура: унісон, поліфонічна, гомофонно-гармонічна.
		<p>Четвертий РІК ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА (6 кл.) (1,5 години на тиждень)</p> <p>I семестр.</p> <p>Розділ VI. Романтизм - провідний напрямок у мистецтві XIX ст.</p> <p>II семестр:</p> <p>Розділ VII. Російська музика першої половини та середини XIX ст. Розділ VIII. Українська музична культура XIX ст Розділ IX. Класики західноєвропейської опери XIX ст.</p> <p>Основні завдання щодо формування й розвитку умінь і навичок протягом четвертого року вивчення предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з творчістю видатних композиторів української та зарубіжної музики XIX ст.; • дати загальне уявлення про романтизм як провідний напрямок у мистецтві XIX ст.; • розширити уявлення учнів про відомі їм музичні жанри та ознайомити їх із жанрами, що характерні для епохи романтизму; • продовжити формування навичок аналізу музичних творів. <p>Вимоги щодо засвоєння учнем основних музичних термінів і понять протягом четвертого року вивчення предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні поняття: романтизм, національна музична школа, реалізм; • музичні жанри: вокальний цикл, інструментальна мініатюра (етюд), рапсодія, капричіо, інструментальний цикл, лірико-драматична симфонія, історична опера, комічна опера, симфонічний антракт, хорова сцена, балада, романс-монолог; • принципи організації та розвитку музичного матеріалу: варіаційний розвиток, конфлікт, лейтмотив.
		<p>П'ятий РІК ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА (7 кл.) (1,5 години на тиждень)</p> <p>Музична культура другої половини XIX - першої половини XX століття</p> <p>I семестр.</p> <p>Розділ X. Музична культура Росії другої половини XIX ст.</p> <p>II семестр.</p> <p>Розділ XI. Українська музика і світова музична культура Розділ XII. Музична культура України другої половини XIX - початку XX ст.</p> <p>Основні завдання щодо формування й розвитку умінь і навичок протягом п'ятого року вивчення предмета:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> дати уявлення про розвиток музичного мистецтва другої половини XIX - початку XX ст. у взаємозв'язку та взаємозумовленістю із соціально- політичними та історико-культурними подіями; познайомити з творчістю українських та зарубіжних композиторів другої половини XIX - початку XX ст.; розширити уявлення учнів про жанри опери, романсу, хорової мініатюри, симфонії та ін.; <p>познайомити учнів з новими жанрами та їхніми різновидами;</p> <p>продовжити формування навичок аналізу музичних творів.</p> <p>Вимоги щодо засвоєння учнем основних музичних термінів і понять протягом п'ятого року вивчення предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> музичні об'єднання та організації: Нова Російська Музична Школа ("Могуча кучка"), Імператорське Російське Музичне Товариство (ІРМТ), Товариство "Боян", Музично-драматична школа М. Лисенка; <p>музичні жанри та їхні різновиди: історико-героїчна народна музична драма, епічна опера, лірико-психологічна опера, сцена наскрізного розвитку, хорова сцена, арія-монолог; симфонія - психологічна драма, лірико-епічна симфонія, симфонічна сюїта, сим-фонія-кантата, кантата-поема; солоспів, драматична картина, ро-манс-монолог, романс-дума; елегія, рапсодія, прелюд, програмна фортепіанна мініатюра; хорова поема;</p> <p>музичні форми: концентрична форма (АВСВА);</p> <ul style="list-style-type: none"> способи (принципи) організації та розвитку музичного матеріалу; конфліктне протиставлення, наскрізний розвиток; <p>окремі поняття: редакція, літературне першоджерело, драматургія, лейттебр.</p>
		<p align="center">Шостий РІК ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА (8 кл.) (1,5 години на тиждень)</p> <p align="center">Музична культура кінця XIX - початку XXI століття</p> <p align="center">I семестр.</p> <p>Розділ XIII. Музична культура Росії кінця XIX - початку XX ст.</p> <p>Розділ XIV. Музичний імпресіонізм</p> <p>Розділ XV. Нові течії у музиці XX ст.:</p> <p>Розділ XVI. Музична культура Росії XX ст.</p> <p align="center">II семестр.</p> <p>Розділ XVII. Українська музична культура середини XX - початку XXI ст.</p> <p>Розділ XVIII. Музичні традиції регіонів</p> <p>Основні завдання щодо формування й розвитку умінь і навичок протягом шостого року вивчення предмета:</p> <p>дати уявлення про розвиток музичного мистецтва від кінця XIX до початку XXI ст.;</p> <p>ознайомити учнів із новими явищами у зарубіжній та</p>

		<p>українській музичній культурі, їхньому зв'язку із соціально-політичними та історико-культурними процесами;</p> <p>ознайомити учнів з творчістю українських та зарубіжних композиторів кінця XIX - початку XXI ст.;</p> <p>дати загальні уявлення про нові мистецькі напрямки, що виникли у XX ст.; розширити уявлення учнів про відомі їм жанри і ознайомити з новими жанрами та жанровими різновидами: камерна симфонія, концерт для симфонічного оркестру, моноопера, фольк-опера, рок-опера, кіномузика та ін.; продовжити формування навичок аналізу музичних творів.</p> <p>Вимоги щодо засвоєння учнем основних музичних термінів і понять протягом шостого року вивчення предмета:</p> <p>загальні поняття, художньо-естетичні течії: імпресіонізм, неофольклоризм, авангард, нова фольклорна хвиля, полістилістика, медитативна музика, джаз, рок-музика, поп-музика;</p> <ul style="list-style-type: none"> • музичні жанри: камерна симфонія, концерт для симфонічного оркестру, моноопера, рок-опера, мюзикл, кіномузика та ін.; • техніки композиції і прийоми композиції: політональність, кластер, алюзія, самоцитата; <p>будова музичного твору: інтерлюдія, постлюдія.</p> <p>Нові течії у музиці XX ст. :</p> <p>загальні поняття: експресіонізм, авангард, урбанізм;</p> <p>техніки і прийоми композиції: додекафонія, пуантілізм, конкретна музика, електронна музика, алеаторика, мінімалізм, приготований інструмент, колаж.</p>
9.	Музичний інструмент «Гітара» (Строк навчання 5-6 років)	<p style="text-align: center;">ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги Музично-теоретичні знання</p> <p>Тональності до 5-ти знаків. Складні, мішані розміри. Домінантсептакорд з оберненнями. Малий та зменшений вводний септакорд. Характерні інтервали. Лади народної музики. Аналіз форми та структури музичного твору.</p> <p style="text-align: center;">Музично-виконавські навички</p> <p>Гами та вправи різними тривалостями, ритмічними малюнками та штрихами. Гами: H-dur, A-dur, fis-moll (3 октави) (аплікатура А.Сеговії). A-dur - терціями, секстами, октавами (2 октави). Елементи прогресивної аплікатури. Штучні та складені флажолети, пульгар, разгеадо, гольпе, тамбу-рин, тремоляндо, тепінг, ставка. Мелізми: групето, трель та ін. Підбір мелодій, транспонування. Елементи імпровізації. Читання нот з листа. Гра в ансамблі.</p> <p style="text-align: center;">Протягом четвертого року навчання треба вивчити:</p>

		<p>4-5 етюдів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-6 різнохарактерних п'єс.</p> <p style="text-align: right;">Контрольні заходи:</p> <p>Академічний концерт - 2 твори (один з яких (кінець жовтня - початок листопада) поліфонічний). Технічний залік (лютий). Відкритий академічний концерт - 2 різнохарактерні п'єси, (березень) Підсумковий академічний концерт – твір великої форми, (кінець квітня - початок травня) п'єса та етюд.</p> <p style="text-align: center;">Вимоги до технічного заліку:</p> <p>Гами: H-dur, A-dur, fis-moll (3 октави) (дуолями - секстолями, пунктирним ритмом). A-dur - терціями, секстами, октавами (2 октави). 1-2 етюди. Читання нот з листа. Партії з ансамблю.</p> <p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовні річні вимоги</p> <p style="text-align: center;">Музично-теоретичні знання</p> <p>Тональності до 7-ми знаків. Симетричні лади модального типу. Модуляція у тональності першого рівня спорідненості. Поглиблений аналіз форми та структури музичного твору, жанрова характеристика. Знання основних, найбільш уживаних музичних термінів.</p> <p style="text-align: center;">Музично-виконавські навички</p> <p>Гами і вправи різноманітними тривалостями, ритмічними малюнками та штрихами в усіх тональностях (аплікатура А.Сеговії). Прогресивна аплікатура. Вміння грати гами різними інтервалами (терціями, секстами, октавами, децимами), акордові (Бігурації). Вільне читання з листа творів рівня 2-3 Класу. Вміння виконувати акомпанемент по нотах та акордових схемах. Транспонування мелодії та акомпанементу на різні інтервали. Навички імпровізації. Гра в ансамблі.</p> <p style="text-align: center;">Протягом п'ятого року навчання треба вивчити:</p> <p>4-5 етюдів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-6 різнохарактерних п'єс.</p> <p style="text-align: center;">Контрольні заходи:</p> <p>Прослуховування (грудень) - п'єси та етюд. Прослуховування (квітень) - вся програма. Випускний іспит (травень) - твір великої форми; поліфонічний твір; 2 різнохарактерні п'єси (одна з яких - обробка народної пісні або танцю); етюд.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС</p> <p style="text-align: center;">Орієнтовні річні вимоги</p> <p>Закріплення усього матеріалу теоретичних знань та вдосконалення набутих виконавських навичок. Підготовка програми, що відповідає вимогам вступних іспитів у</p>
--	--	--

		<p>відповідні вищі навчальні заклади I—IV рівнів акредитації.</p> <p>Контрольні заходи: Прослуховування (грудень) - 2 п'єси та етюд. Прослуховування (квітень) - вся програма. Випускний іспит (травень) - твір великої форми; поліфонічний твір; 2 різнохарактерні п'єси (одна з яких - обробка народної пісні або танцю); етюд.</p>
Музичний інструмент «Гітара» (Строк навчання 7-8 років)		<p>ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги Музично-теоретичні знання Тональності до 4-х знаків. Головні тризвуки в тональностях та їх обернення. Домінант септакорд. Елементарний аналіз структури та форми музичного твору, жанрова характеристика. Знайомство з напрямками сучасної музики (блюз, джаз, поп, рок та ін.).</p> <p>Музично-виконавські навички Гами та вправи різними тривалостями, ритмічними малюнками та штрихами. Гами: G-dur, e-moll, E-dur, (3 октави) (аплікатура А.Сеговій). G-dur - терціями, октавами (2 октави). Арпеджіато, вібрато, піцкато, тремоло, легато на різних струнах, бенд. Знайомство з мелізмами: форшлаги, морденти. Акомпанемент: позначення нот літерами, схеми акордів. Підбір простих мелодій. Транспонування мелодій та акомпанементу. Читання нот з листа. Гра в ансамблі</p> <p>Протягом четвертого року навчання треба вивчити:</p> <p>4-6 етюдів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-7 різнохарактерних п'єс.</p> <p>Контрольні заходи: Академічний концерт - 2 твори (один з яких поліфонічний) (кінець жовтня - початок листопада) Технічний залік (лютий)</p> <p>Відкритий академічний концерт (березень) - 2 різнохарактерні п'єси. Підсумковий академічний концерт - твір великої форми, п'єса та етюд. (кінець квітня - початок травня)</p> <p>Вимоги до технічного заліку: Гами: G-dur, e-moll, E-dur, (3 октави) (дуолями - секстолями, пунктирним ритмом). G-dur - терціями, октавами (2 октави). 1-2 етюди. Читання нот з листа. Партії з ансамблю.</p>

		<p style="text-align: center;">П'ЯТИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги Музично-теоретичні знання</p> <p>Тональності до 5-ти знаків. Домінантсептакорд з оберненнями. Малий та зменшений вводний септакорд. Характерні інтервали. Лади народної музики. Складні, мішані розміри. Аналіз форми та структури музичного твору.</p> <p style="text-align: center;">Музично-виконавські навички</p> <p>Гами та вправи різноманітними тривалостями, ритмічними малонками та штрихами. Гами: A-dur, fis-moll (3 октави) (аплікатура А.Сеговій). A-dur - терціями, секстами, октавами (2 октави). Елементи прогресивної аплікатури. Штучні та складені флажолети, пульгар, разгеадо, гольпе, тамбу-рин, тремоляндю. Мелізми групето, трель та ін. Підбір мелодій, транспонування. Елементи імпровізації. Читання нот з листа.</p> <p>Гра в ансамблі</p> <p>Протягом п'ятого року навчання треба вивчити:</p> <p style="padding-left: 40px;">4-6 етюдів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-7 різнохарактерних п'єс.</p> <p style="text-align: right;">Контрольні заходи:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 70%;">Академічний концерт (кінець жовтня - початок листопада)</td> <td style="width: 30%;">2 твори (один з яких поліфонічний).</td> </tr> <tr> <td>Технічний залік (лютий).</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Відкритий академічний концерт (березень) - Підсумковий академічний концерт (кінець квітня - початок травня)</td> <td>2 різнохарактерні п'єси. твір великої форми, п'єса та етюд.</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Вимоги до технічного заліку:</p> <p>Гами: A-dur, fis-moll (3 октави) (дуолі-секстолі, пунктирний ритм). A-dur - терціями, секстами, октавами (2 октави). 1-2 етюди. Читання нот з листа. Партії з ансамблю.</p> <p style="text-align: center;">ШОСТИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги Музично-теоретичні знання</p> <p>Тональності до 6-ти знаків. Мажор (гармонічний, мелодичний). Аналіз форми та жанрова характеристика музичного твору. Знання основних найбільш уживаних музичних термінів. Музично-виконавські навички Гами і вправи різноманітними тривалостями, ритмічними малонками та штрихами. Акордові фігурації. Гами: H-dur, h-moll (3 октави) (аплікатура А.Сеговій).</p>	Академічний концерт (кінець жовтня - початок листопада)	2 твори (один з яких поліфонічний).	Технічний залік (лютий).		Відкритий академічний концерт (березень) - Підсумковий академічний концерт (кінець квітня - початок травня)	2 різнохарактерні п'єси. твір великої форми, п'єса та етюд.
Академічний концерт (кінець жовтня - початок листопада)	2 твори (один з яких поліфонічний).							
Технічний залік (лютий).								
Відкритий академічний концерт (березень) - Підсумковий академічний концерт (кінець квітня - початок травня)	2 різнохарактерні п'єси. твір великої форми, п'єса та етюд.							

		<p>As-dur- терціями, секстами, октавами (2 октави). Тепінг, ставка. Елементи імпровізації. Підбір мелодій, транспонування. Читання з листа творів рівня 2-3 класу. Гра в ансамблі. Вміння виконувати акомпанемент по нотах та акордових схемах.</p> <p>Протягом шостого року навчання треба вивчити: 4-6 етодів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-7 оізнохарактерних п'ес,</p> <p style="text-align: center;">Контрольні заходи:</p> <p>Академічний концерт (кінець жовтня -початок листопада) 2 твори (один з яких поліфонічний). Технічний залік (лютий). 2 різнохарактерні п'еси. Відкритий академічний концерт (березень) - Підсумковий академічний концерт (кінець - квітня - початок травня) твір великої форми, п'еса та етод.</p> <p style="text-align: center;">Вимоги до технічного заліку:</p> <p>Гами: H-dur, h-moll (3 октави). As-dur- терціями, секстами, октавами (2 октави). 1-2 етюди. Читання нот з листа. Партії з ансамблю.</p> <p style="text-align: center;">СЬОМИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги Музично-теоретичні знання</p> <p>Тональності до 7-ми знаків. Симетричні лади модального типу. Модуляції у тональності першого рівня спорідненості. Поглиблений аналіз форми та структури музичного твору, жанрова характеристика. Музично-виконавські навички Гами і вправи різними тривалостями, ритмічними малонками та штрихами в усіх тональностях (аплікатура А.Сеговій). Прогресивна аплікатура. Вміння грати гами різними інтервалами (терціями, секстами, октавами, децимами). Вільне читання з листа творів рівня 3-4 класу. Транспонування мелодії та акомпанементу на різні інтервали. Навички імпровізації. Гра в ансамблі. Вміння виконувати акомпанемент по нотах та акордових схемах.</p> <p>Протягом сьомого року навчання треба вивчити: 4-5 етодів на різні види техніки; поліфонічний твір; твір великої форми; 5-6 різнохарактерних п'ес.</p>
--	--	--

		<p style="text-align: center;">Контрольні заходи:</p> <p>Прослуховування (грудень) — 2 п'єси та етюд. Прослуховування (квітень) - вся програма. Випускний іспит (травень) - твір великої форми; поліфонічний твір; 2 різнохарактерні п'єси (одна з яких - обробка народної пісні або танцю); етюд.</p> <p style="text-align: center;">ВОСЬМИЙ КЛАС Орієнтовні річні вимоги</p> <p>Закріплення усього матеріалу теоретичних знань та вдосконалення набутих технічних навичок. Підготовка програми, що відповідає вимогам вступних іспитів у відповідні вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації.</p> <p style="text-align: center;">Контрольні вимоги:</p> <p>Прослуховування (грудень) – 2 п'єси та етюд. Прослуховування (квітень) – вся програма. Випускний іспит (травень) – твір великої форми; поліфонічний твір; 2 різнохарактерні п'єси (одна з яких - обробка народної пісні або танцю); етюд.</p>
--	--	--

4. ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Організація навчально-виховного процесу передбачає застосування таких сучасних педагогічних технологій:

- особистісно-орієнтоване навчання та виховання;
- рефлексивно спрямовані технології;
- технології діалогової стратегії педагогічної взаємодії;
- інтегративні технології;
- технології проєктивного моделювання уроків.

Серед них особлива увага звертається на природні для мистецької освіти *художньо-педагогічні технології*: інтегративні (з різними видами інтеграції), проблемно-евристичні, інтерактивні, ігрові тощо.

Такі технології передбачають використання відповідних методів — проблемного, дослідницького та інших, не виключаючи й таких традиційних, як пояснювально-ілюстративний тощо. Технології і методи визначають відповідний пріоритетний вид діяльності учнів: пояснювально-ілюстративний тип навчання становить основу репродуктивної діяльності учнів; проблемний стимулює продуктивну та напів евристичну діяльність; дослідницький — творчу.

В організації музично-навчальної діяльності учнів молодшого віку мають домінувати ігрові методики, підлітків — проблемно-пошукові методи, старшокласників — дослідницькі, спрямовані на здійснення самостійних художньо-творчих проєктів.

Складовою навчально-виховного процесу є груповий урок

«Тривалість занять у позашкільному навчальному закладі визначається навчальними планами і програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів: віком від 5 до 6 років — 30 хвилин; віком від 6 до 7 років — 35 хвилин; інших — 45 хвилин».

У сучасній музично-педагогічній практиці використовуються різні типи уроків:

- за методами розвивального навчання: урок-гра; урок-змагання; урок-міркування; урок-свято; урок-зустріч; урок-вернісаж; урок-екскурсія; урок-презентація; урок-подорож; урок-казка; урок-дослід; урок-турнір; урок-вистава; урок-естафета; урок-панорама; урок-діалог; урок-концерт; урок-вернісаж тощо.
- за формами музичної діяльності — комбінований або комплексний.
- за навчальними метою і завданнями:
 - ознайомлення з новим навчальним матеріалом;
 - формування умінь і навичок;
 - застосування умінь, навичок і знань
 - узагальнення та систематизація знань, умінь і навичок;
 - перевірка рівня засвоєння знань, умінь і навичок.

Варто також синтезувати елементи різних жанрів на одному уроці, коли це дидактично доцільно.

Організація уроку є творчо-методичною роботою викладача. Розподіл часу на виконання різних видів роботи може коригуватись упродовж уроку.

Сучасний урок базується на раціональному застосуванні різних методів та прийомів навчання, що є необхідною умовою реалізації навчально-виховної мети, розвитку творчого потенціалу учнів.

Сучасний урок передбачає:

- наявність та застосування внутрішньо-предметної інтеграції (змісту завдання та видів діяльності учнів, зокрема предмета «Сольфеджіо» та змісту всіх музичних дисциплін, які опановуються учнем у школі естетичного виховання);
- наявність та застосування міжпредметної інтеграції (музики та інших видів мистецтва);
- пошук шляхів міжгалузевої інтеграції (музики, зокрема уроку сольфеджіо, та навколишнього світу, що слугує джерелом мистецьких творів, власного досвіду учня, який дозволяє йому інтерпретувати музику);
- використання принципів проблемно-розвивального навчання;
- орієнтацію на особистісно-ціннісний підхід у навчанні;
- орієнтацію на діалогову стратегію педагогічної взаємодії;
- використання наочних та технічних засобів навчання.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ УРОК

Програма передбачає навчання 6 та 8 років. Вибір строку навчання залежить від віку учня, рівня його музичної підготовки, бажання дитини та її батьків.

На вивчення предметів з «Музичних інструментів» навчальним планом КЗ «ДМШ» відводиться дві академічних години на тиждень.

Основною формою навчально-виховної роботи є урок. Індивідуальна форма занять створює необхідні умови щодо спостереження за учнем та всебічним вивченням здібностей, особистих якостей дитини, дозволяє на цій основі диференціювати обсяг та складність завдань, темпи розвитку учня і методи роботи. Умовою успішності навчання та виховання учня є індивідуальний план роботи, складений на підставі психолого-педагогічної характеристики учня на даному етапі його розвитку і подальшому баченні перспективи. Індивідуальний план укладається викладачем із фаху щорічно до початку I та II семестрів та затверджується завідуючим відділом до 1-го вересня на I семестр та до 10-го січня на II семестр. При зарахуванні нового учня план складається та затверджується протягом місяця від початку занять. Характеристика учня складається на кінець навчального року.

Після закінчення навчального року викладач подає індивідуальний план учня до навчальної частини. Індивідуальний план зберігається в особистій справі учня протягом усього періоду його навчання.

У випадку бажання учня отримати професійну музичну освіту викладач повинен скласти індивідуальний план розвитку учня випускних класів згідно зі вступними вимогами обраного навчального закладу. Зразки випускних програм для професійно-орієнтованих учнів надані в «Орієнтовних програм їх випускних іспитів» (2-й варіант).

Програмний репертуар, який є засобом музичного і технічного розвитку учня, будується на кращих зразках національної та світової музичної культури, а також має бути різноманітним за стилями, жанрами, формою, фактурою та образним змістом.

Загальна кількість музичних творів, рекомендованих до вивчення по кожному класу протягом навчального року, надається в орієнтовних річних планах. У роботі над репертуаром учень має досягати різних ступенів закінченості виконання музичних творів, враховуючи, що одні з них будуть виконані публічно, другі вивчаються для виконання в класі, треті - в порядку ознайомлення.

Щорічно, наприкінці навчального року, викладач з фаху зазначає індивідуальному плані кожного учня коротку характеристику розвитку його музичних здібностей, творчих здобутків або невдач.

Необхідно навчити учня самостійно працювати, раціонально використовувати час, відведений для домашніх занять. Спільно з батьками викладач повинен організувати режим праці та відпочинку дитини.

Для оптимізації навчального процесу викладачу з фаху важливо налагоджувати творчі міжпредметні зв'язки з викладачами музично-теоретичних дисциплін.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРИШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

№ з/п	Прізвище, ім'я та по-батькові	Фах	Освіта	Категорія	Розряд за ЄТС
1.	Шпильова О.В.	Хормейстер	Вища III-IV р.а.	I	13
2.	Адаменко Т.М.	Хормейстер Струнні	Вища I-II р.а.	II	12
3.	Норенко О.В.	Фортепіано	Вища I-II р.а.	II	12
4.	Пилипчук С.С.	Струнні інструменти	Вища I-II р.а.	Категорія «Спеціаліст»	11
5.	Навалов В.В.	Народні інструменти	Вища I-II р.а.	Категорія «Спеціаліст»	11

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Курси підвищення кваліфікації за графіком.
Педагогічні читання в жовтні-листопаді в м. Одеса.
Семінари на базі Роздільнянської школи мистецтв.

Якість проведення навчальних занять.

Облік відвідування учнів в журналах індивідуальних і групових уроків.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання на академічних концертах та випускних іспитах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання з групових предметів - сольфеджіо та музичної літератури (директорські контрольні).

Моніторинг якості виступів учнів на відкритих концертах.

Освітня програма розроблена на основі програм Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України для інструментальних класів і схвалена педагогічною радою закладу.

На основі Освітньої програми складено навчальні плани, що конкретизують організацію освітнього процесу.